

BAŞKENT - NİĞDE VAKFI
Yayın Organı
(Dört ayda bir yayımlanır)
Basım Tarihi: 20.10.2020

Sahibi
Başkent - Niğde Vakfı Adına
Vakıf Başkanı
Gökhan BULUŞ

Yazı İşleri Müdürü
Fahrettin ÖZALP

Yayın Danışmanları
Avni Celal KESEK
Hüseyin ÇELİK
Nadi ÖZDAMAR
Muzaffer TUNA
Gökhan BULUŞ
Ahmet ŞENOL

Editör
Begüm Özge DOĞAN

Sponsor
Hüseyin ÇELİK

Yazışma Adresi
G. M. K. Bulvarı No:55/1
Maltepe-ANKARA 06570

Tel-Faks: **(03 12) 231 79 91**

E-Posta: **nigdevakfi51@gmail.com**

Web: **www.nigdevakfi.com**

Yayın Türü: **Yerel Süreli Yayın**

Tasarım & Baskı

ALP OFSET MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
Ali Suavi Sokak No: 60 Maltepe - ANKARA
Tel: 03 12 230 0997 • www.alpofset.com.tr
alpofset@alpofset.com.tr

Bu dergi Basın Ahlak İnkelerine uyar. Dergimize gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlansın iade edilmez. Yazılardan yazarlar sorumludur. Dergimize gönderilen yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayımlanan yazılara telif ücreti ödenmez. Dergimiz 'Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 28 temmuz 1996 gün ve 8412 sayılı yazılar' ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için tavsiyesi uygun bulunmuştur.

Niğde Vakfı Banka Hesap Numaraları

Halk Bankası Maltepe Şubesi Ankara (*)

Hesap No: 160 000 20 (0407)

IBAN: TR51 0001 2009 4070 0016 0000 20

T.C. Ziraat Bankası Tandoğan Şubesi Ankara

Hesap Numarası: 34537777-5005 (1282)

IBAN: TR02 0001 0012 8234 5377 7750 05

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 108 000

(*) Vakfımıza yakınlığı ve tüm talimatlı ödemelerimizin buradan yapılması nedeniyle, Halkbank hesabımızın kullanılması tercihimizdir.

SUNUŞ

KIYMETLİ HEMŞEHRİLERİM,

Vakıf yönetimi olarak, Covid-19 salgınının başlarında; NİĞDEmiz dergisinin çıkarılması ve sanal ortamda eğitimlerin düzenlenmesi başta olmak üzere hemşerilerimizle gerek telefonla gerekse yüz yüze görüşmelerle irtibatta olmaya çalıştık, bu görüşmelerimizin sonucunda, yapılması gerekenler ve daha iyi ne gibi şeyler yapılacağı konusunda görüş alışverişlerinde bulunduk ve siz değerli hemşehrilerimizin tavsiyeleri doğrultusunda çalışmalarımızı devam ettireceğiz.

Vakfımızla ilgili her konuda her zaman siz kıymetli hemşehrilerimizin öneri, eleştiri ve katkılarına açık olduğumuzu bildirmek isterim.

Başkent-Niğde Vakfımız ve Ankara Niğde Dernekler Federasyonumuz yönetimleri birlikte birçok ziyaret ve faaliyetleri beraber gerçekleştirme konusunda ortak hareket etmiş ve bu kapsamda başta Ankara olmak üzere, tüm bürokrat işadamları ve her kesimden hemşehrilerimizi ziyaret etmiştir. Ankara ziyaretlerimiz sonrasında memleketimizde başta Valimiz olmak üzere, Belediye başkanlarımız, Yerel yöneticilerimiz, Yerel Basın, Organize Sanayi Bölgeleri Yöneticileri, Ticaret ve Sanayi Odaları, İşadamları ve Esnaflarımız ve saymadığımız çok sayıda hemşehrimize ziyaretlerde bulunarak vakfımızın çalışmaları ve yapılması gerekenler üzerine fikir alışverişlerinde bulunduk. İlerleyen zamanlarda Covid-19 salgınının elverdiği ölçüde faaliyetlerimize dayanışma toplantıları, kültürel ve sosyal etkinlikler, temalı sunumlar, geziler vb. etkinliklerle devam edeceğiz. Bu ziyaretlerimiz sırasında yerel siyasetçilerimiz, kamu, özel sektör çalışanları ve sivil toplum kuruluşlarındaki hemşehrilerimizin birlik, beraberlik ve dayanışma konusunda hem istekli hem de her konuda destek olmaya hazır olduklarını görmek bizi memnun etmiştir. Bize düşen ise bu dayanışma ve birlikteliği nasıl sağlayacağız olmalıdır. Bu amaçla öncelikle lobi çalışmalarına ağırlık vererek sevincimizi, acımızı paylaşmayı ve sorunlarımızı birlikte çözmeyi başarmak üzerine çaba sarf etmek olacaktır.

Son olarak, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında, Ankara'da yüksek öğrenime yeni başlayacak olan ve eğitim katkısı sağladığımız eğitimine devam eden öğrenci kardeşlerimize yapmış olduğunuz ve yapacağınız destek ve katkılarınıza şimdiden teşekkür eder, Vakfımızla olan ilginizin ve katkılarınızın devamını beklerim.

Saygılarımla.

Gökhan BULUŞ

Başkent- Niğde Vakfı Başkanı

BİZ CUMHURİYET'İ NEDEN 29 EKİM DE KUTLUYORUZ

Avni Celal KESEK
Vakıf Yönetim Kurulu Üyesi

Birinci Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında giren ve bu savaştan çok ağır kayıplarla yenik çıkan Osmanlı İmparatorluğu, 30 Ekim 1918'deki Mondros Ateşkesi ile kayıtsız şartsız teslim oldu.

Yüz yıldan beri süren Doğu Sorununun çözümü, Avrupa'nın Hasta Adamının mirasının paylaşılması ile Türk Ulusunun dünya siyasi tarihindeki varlığı ortadan kaldırılmak isteniyordu. Bu amaçla, İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya Osmanlı İmparatorluğu'nun paylaşılmasını kararlaştırmışlardı ve 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal ederek bu planlarını fiilen uygulamaya koydular.

Ülkenin başkenti İstanbul dâhil olmak üzere, her köşesi Mondros Ateşkesi uyarınca bilfiil işgal edildi. İşte bu ahval ve şerait içinde bir grup vatansever 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak, bu işgale boyun eğmeyeceklerini ve kendi kaderlerini kendilerinin çiziceğini bütün dünyaya ilan ederek karşı çıktılar.

Erzurum ve Sivas'ta kongreler toplandı, temsilciler belirlenip, 23 Nisan 1920'de Ankara'da ilk Meclis açıldı ve kurtuluşa giden yolda kararlar alınıp uygulamaya konuldu. İşgale karşı yurdun her köşesi örgütlenerek, bağımsızlığa giden yolda Türk kurtuluş savaşı başlatıldı. 26 Ağustos'ta başlayan savaş Türk Ordularının 9 Eylül 1922'de ilk hedefleri olan Akdeniz'e ilerleyerek işgalcileri İzmir'de denize dökmesiyle son buldu. İşgalciler ateşkes isteyerek, barış şartlarının görüşülmesi için Türk devletini ve onun temsilcilerini Lozan'da toplantıya davet etti.

İsmet Paşa liderliğinde ve Mustafa Kemal'in önderliğindeki Türk heyeti, zorlu ve çetin geçen görüşmeler sonucunda Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını kabul eden Lozan Anlaşmasını imzalayarak dış güçlerle olan işlerini bitirip, yıllar süren savaşlar sonucu harap ve bitap düşmüş Türk ülkesini ve milletini tekrar diriltmek için kendi içlerine döndüler.

Lozan'ın kabulü ve barışın sağlanması ile geride

Türk Devleti'nin siyasal yapısını belirleyecek devlet şeklinin ve adının ne olacağı sorunu kaldı. Türkiye

Büyük Millet Meclisi'nin varlığı ile egemenliğin kayıtsız - şartsız ulusa ait olan, insan haklarına dayanan bir devlet sistemi kurulmuştu.

Mustafa Kemal, Erzurum'da Mazhar Müfit'e not ettirdiği "Cumhuriyet" inancını "Ulusal bir sır" olarak sakladı. Kurtuluş Savaşı içinde "Cumhuriyetçi" bir düşüncüyü ortaya atmak, iç parçalanmaya yol açacağı için bu yola gitmedi. Hatta Sivas Kongresi sırasında "Cumhuriyet" ilan edelim önerilerini ret etmişti.

Artık kafasında, askerliğinin ilk yıllarından beri olan "Cumhuriyet" fikrini uygulayabilirdi.

Yine bunun için adım adım ve ince bir politikayla, sanki yıllar sonra kendisine diktatör diyecekleri biliyormuşçasına bir yol izleyerek, aldığı kararları Türkiye Büyük Meclisi yoluyla aldirarak, her yaptığını Meclis kararıyla yapan bir diktatör olarak tarihe geçti.

"Cumhuriyet İlanı" ile işi kökünden çözmeye karar veren Mustafa Kemal 28 Ekim gecesi Çankaya'da İsmet Paşa ve bazı yakın arkadaşlarını toplantıya çağırdı ve "Yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz." diyerek kararını açıkladı. Misafirlerin ayrılmasından sonra İsmet Paşa'yı alıkoydu ve birlikte, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda gerekli değişikliği sağlayacak önergeyi hazırladılar. Ertesi gün saat 10'da Parti grubunda yapılan toplantıda,

Mustafa Kemal Paşa Genel Başkan olarak Hükümet buhranının mevcut sistemden kaynaklandığını, bunun çözümünün istikrarlı bir sistemde olduğunu belirttikten sonra değişiklik önergesini okuttu:

***Türkiye Devleti'nin Hükümet şekli Cumhuriyet'tir.**

***Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur.**

***Türkiye Devleti, Hükümetin inkısam ettiği idare şubelerini İcra Vekilleri (Bakanlar Kurulu) vasıtasıyla idare eder.**

Bu önerge Parti toplantısında tartışıldı. Büyük Millet Meclisi'nin aynı akşam (29 Ekim 1923) saat 18.45'de yaptığı toplantıdan sonra 20.30'da "YAŞASIN CUMHURİYET" sesleri arasında Cumhuriyet ilan olundu ve yeni Türk Devleti'nin adı kondu.

Cumhuriyetin ilanından 2 yıl sonra, Ekim 1925'te Fahrettin Altay Paşa Çankaya'da Atatürk'ün misafiridir. Zihnini hep meşgul eden,

Cumhuriyetin niçin ve neden 29 Ekim'de ilan edildiğini öğrenmek ister. Anlattıklarına kulak verelim: "Atatürk hep mazlum bir millet derdi. Cumhuriyetin ilanından epey bir süre geçmişti. Ben de, hep neden 29 Ekim diye kendi kendime sormuşumdur. Bir gün Çankaya'da sofraya dağıldıktan sonra, 'Paşam benim dikkatimi çekmiştir. Hep düşündüm. 30 Ekim 1918 günü mütareke ilan edildi. Adana'daki karargâhınızdan Başkent'e (İstanbul'a) verdiğiniz şifreyi hatırlıyorum. Şimdi aradan zaman geçti, Cumhuriyet'imizin ilanının 29 Ekim gecesine gelmesi acaba bir tesadüf müdür? Üç gün evvel, beş gün sonra da olabilirdi' diye sordum".

Bunun üzerine Atatürk şunları söyler: "Mütarekenin ilk günlerini hatırlarsın. Saray ve hükümet teslimiyeti kabul etmişti. Hükümet sarayın, saray da İtilaf Devletleri'nin elinin altına girmişti. Saray bu halinden memnundu. Fakat ben bunu kabul edemedim. Buna karşı koymakla bir çıkış yolunu temin ederek, bu mazlum milleti tarih sahnesinden silmek, ortadan kaldırmak isteyenlere karşı harekete geçmek için kendimi vazifeli saymıştım.

Dünyada tek başımıza idik, fakat benim inandığım ideale benimle beraber olanlar da bağlandılar ve netice hâsıl oldu. Mütareke 30 Ekim 1918'de imzalanmıştı. Vatan parçalanmış, istilaya uğramıştı. Peki, 30 Ekim 1918'den bizim İzmir'e girdiğimiz tarih olan 9 Eylül 1922'ye kadar kaç yıl geçti? Dört yıl. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyeti ilan ettik. İşte beş yıla sığdırdığımız büyük inkılap, bizim yaşadığımız şartlara duçar olmuş, hangi milletin tarihinde vardır? Bu mazlum millet kendisinin hakkı olan yere ulaşmıştır, çektiğimiz acıların, sıkıntıların en büyük mükâfatı işte budur. Bütün dünya bunu görmüştür. Daha da göreceklere vardır. Beni en çok mesut eden hadise, bu mazlum milletin hak ettiği bu yere gelmesidir. Sen benim 30 Ekim 1918 sonrası günlerdeki çektiğim azabı bilirsin. Yanımdaydın. Mondros 30 Ekim'dir. Cumhuriyet 29 Ekim. İşte bu da bir milletin, mazlum bir milletin ahıdır. Sanırım ki o zamanki devletler bunu anlamışlardır." Atatürk bir an durdu, Fahrettin Paşa'ya baktı ve sonra elini masanın üzerine vurarak: "Deyiniz ki, bu tarihten silinmek istenilen bir milletin öcüdür..." Fahrettin Altay'ın "Ama bundan hiç bahsetmediniz" demesi üzerine, Atatürk "Övünmek olur, övünmek benimle beraber mefkûreye inananların, milletin, ordunun hakkıdır" der.

Günün Sözü

Benim naciz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır ancak; Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.

Atatürk

İSVİÇRE, LOZAN VE LOZAN ANTLAŞMASI (4)

Yavuz DEMİRTAŞ
Vakıf Kurucu Başkanı

100 yıl önce, 10 Ağustos 1920 tarihinde, Vahdettin'in talimatı üzerine Damat Ferit başkanlığındaki bir heyet, İtilaf Devletleriyle Osmanlının yok oluş belgesi olan SEVR Antlaşmasını imzalar.

Ancak Atatürk ve bir avuç vatansaver bu antlaşmayı kabul etmeyip, 19 Mayıs 1919 tarihinde Anadolu'ya geçerek, tarihi bir direniş başlatırlar.

Her türlü yokluk içinde, Anadolu Halkının büyük fedakârlıkları pahasına, 4 yıl süren bu mucize direniş sonunda, 30 Ağustos 1922 tarihinde parlak bir zaferle sonuçlanıp, İtilaf Devletleri ve özellikle İngilizlerin destekleyip kıskırttığı işgalci Yunan ordusu hezimetle uğratılarak Anadolu topraklarından atılır.

KONFERANS, 1. DÖNEM BAŞLIYOR: (20 KASIM 1922 - 4 ŞUBAT 1923)

20 Kasımdaki Açılış Seremonisinde İsviçre Cumhurbaşkanı Mr. Haab'dan sonra Konferansın organizatörü sıfatıyla İngiliz Baş delegesi ve Dışişleri Bakanı Lord CURZON Barış için geldiklerini vurgulayan bir takdim konuşma yapmıştı. Bu konuşmadan sonra oturumun sonlanması beklenirken, İsmet Paşa ağır ağır kürsüye gelerek, herkesin şaşkın bakışları arasında, elindeki Fransızca notları okumaya başlar. Ağırlıklı olarak İşgal sırasında Anadolu Halkının çektiği sıkıntıları dile getirir.

*Mussolini, Poincaré ve Delegeler
Konferans açılış Seremonisi çıkışında*

Bu sürpriz çıkıştaki esas amaç, Türk Heyetinin Konferansa eşit şartlarda katıldığını hem muhataplara, hem de kamuoyuna duyurmaktır.

Açılış seremonisinin ertesi günü Uşi Şatosunda (Chateau d'Ouchy) gerçekleşen ilk oturumda Konferansın iç tüzük konuları görüşülmüş, Taslakta "ŞARK İŞLERİ KONFERANSI" olarak yer alan isme, İsmet Paşa itiraz ederek ismin " LOZAN KONFERANSI" olarak düzeltilmesini istemiştir. Yapılan görüşmeler sonucu Konferans ismi "YAKIN DOĞU İŞLERİ HAKKINDA LOZAN KONFERANSI" olarak kabul edilmiştir. (*)

İlk etapta ortaya çıkan bir başka sorun delege sayısı ile ilgilidir. Diğer ülkeler Konferansa ikişer Delege ile katılırken, Türk Heyeti 3 üye ile katılmaktadır (Baş Delege İsmet Paşa, Dr. Rıza Nur ve Maliye Bakanı Hasan Saka). Bu sorun da üçüncü üyenin Konferansa uzman sıfatıyla katılması şeklinde çözülmüştür.

Başlangıçta ortaya çıkan önemli bir başka anlaşmazlık ise, Konferans Başkanlığı hususudur. Normalde Konferans Başkanlığını Ev sahibi ülke olan İsviçre vatandaşı birinin üstlenmesi gerekirken, İsviçre Hükümeti bu hakkından feragat ettiğini bildirince, İtilaf Devletlerinin daha önce aralarında anlaştığı üzere, Konferans Başkanlığını Organizatör konumundaki İngiltere, Fransa ve İtalya delegelerinin dönüşümlü olarak üstlenmeleri kararlaştırılmıştır. İsmet Paşanın şiddetli itirazına rağmen, Türk tarafının daveti yapan

ülke olmadığı gerekçesiyle, Türk tarafına Başkan veya Genel Sekreter görevi verilmemiştir.

Konferans süresince İsmet Paşa ve yardımcıların pek çok konuda itirazları olmuş, ancak bunların çoğu Başkan Lord CURZON ve yardımcılarınca veya diğer Delegasyonların karşı çıkmasıyla neticesiz kalmıştır.

Konferans Dili olarak İngilizce ve Fransızca kullanımı esas alınmış, İsmet Paşa da, genelde diğer yardımcıları da Fransızca'yı kullanmışlardır. Esasen Konferans Resmi Metni de Fransızca olarak kaleme alınmıştır. (Lozan Antlaşmasının Orijinal metni Fransızca olarak Paris'te bulunmaktadır).

İlk Oturumda ayrıca Konferansta ele alınacak konularla ilgili Komisyonlar belirlenmiş olup, bunlar 3 ana grupta mütalaa edilmiştir.

Birinci Komisyon: Toprak, Sınırlar, Askerlik ve Boğazlar Rejimi hakkındaki görüşmeleri;

İkinci Komisyon: Hukuk Konuları ile Yabancı ve Azınlıkların tabi olacağı hakları;

Üçüncü Komisyon: Kapitülasyonlar dâhil Mali ve İktisadi konular ile ilgili görüşmeleri; kapsar.

Ayrıca bazı detay konular için Alt Komisyonlar da kurulmuştur.

Türk Heyetinde İsmet Paşa Birinci Komisyon konularını üstlenmekle birlikte, tabiatıyla diğer tüm konularla da ilgilenmek, tüm Heyet mensupları arasında koordinasyon kurmak, Ankara ile iletişimi sağlamak ve Uluslararası Kamuoyunu etkilemek üzere gazetelere demeçler vermek de görevleri arasındadır. Dr. Rıza Nur İkinci Komisyon müzakerelerini üstlenmiş olup; bu Komisyonda da çok karmaşık Hukuk konuları görüşülecektir. Maliye Bakanı Hasan Saka ise, Kapitülasyonlar, Osmanlı Borçları Limanlar, Şirketler sorunları dâhil diğer Mali Konularla ilgilenme durumunda olup; burada da yüzyıllardır birikmiş çok önemli sorunlar tartışılacaktır.

Konferansın her safhası büyük çekişmelerle geçecektir. Dünyayı yüzyıllardır sömürmeye alışmış İtilaf Devletleri, diğer adıyla Düveli Muazzama, hiçbir konuda taviz vermeye yanaşmamakta; 1. Cihan Harbinin galibi olduklarını vurgulayıp, Türk Heyetine tepeden bakmaktadırlar. İsmet Paşa başkanlığındaki Türk Delegasyonu ise, İngilizlerin desteklediği Yunan kuvvetlerini bozguna uğratıp, denize dökmüş bir ülkenin temsilcisi olarak Konferansa katıldıklarını

her fırsatta vurgulayıp, Komu oyunu da bu yönde etkilemeye çalışmaktadır. Daha başlangıçta beliren bu tutum ve menfaat çatışmaları, Konferans ilerledikçe şiddetlenecek ve sonunda açmazı girmesine neden olacaktır.

Esasen Savaşın mağlubu Almanya, Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan ile mütarekeden hemen sonra Barış Antlaşmaları akdedilmiş (Almanya ile 28 Haziran 1919 da, Avusturya ile 10 Eylül 1919 da, Bulgaristan ile 27 Kasım 1919 tarihinde), ama Osmanlı Devleti ile bir barış anlaşması 2 yıl boyunca yapılamamış, sonunda 10 Ağustos 1920 tarihinde Osmanlının ölüm fermanı niteliğindeki meşhur SEVR Antlaşması, Vahdettin'in hükümdarlık döneminde emri vaki ile imzalatılmıştır.

Gecikmenin nedenleri arasında sömürge imparatorluklarının paylaşılacak ganimet konusunda aralarında anlaşamamaları yanı sıra, Anadolu'daki Yunan istilasının gidişatını bekleme ve İngiltere'deki Türk düşmanı Lloyd George Hükümetinin Osmanlı Devletine en ağır şartları dayatma isteğidir. Benzer şartlar Almanlara dahi uygulanmamıştır.

Konferansın başlangıç tarihlerinde İngiltere'de Türk düşmanı Lloyd George Hükümeti istifa etmiş, yerine 15 Kasım 1922 de daha ılımlı Bonar Law Hükümeti kurulmuşsa da, liberal Dışişleri Bakanı Lord Curzon mevkiini muhafaza etmiştir. İngiltere'de Muhafazakârlar genelde Osmanlıya destek olurken, 1880 yılında işbaşına gelen Liberal William Gladson'un iktidara gelmesiyle bu tutum değişmiş, tamamen Türk düşmanı bir tutum izlemeye başlamışlardır. Lord Curzon da bu fanatik grubun bir üyesidir.

Savaş mağlubu Osmanlı tarafında, Anadolu'da Kurtuluş Savaşının kazanılmasıyla, TBMM Padişahlık idaresini lağvederek, sadece Halifeliği (bir süreliğine) muhafaza etmiştir. Durumu kendi yönünden güvensiz bulan Padişah Vahdettin ise, tam da Lozan Konferansının arifesinde, bir gece vakti, ailesi ile birlikte bir İngiliz gemisine sığınıp, Malta'ya kaçacaktır.

GÖRÜŞME KONULARI

Lozan Konferansında yalnız toprak ve sınır konuları değil, Osmanlının asırlardır birikmiş Uluslararası ve hatta Ulusal bazı sorunları da görüşülüp, neticelen-dirilmeye çalışılmıştır. Sınır ve toprak konuları başta, ele alınan başlıca konular/sorunlar şunlardır:

- › **Trakya konusu,**
- › **12 Ada ve Ege Adaları sorunu,**
- › **Boğazlar sorunu,**
- › **Suriye Sınırı,**
- › **Irak Sınırı ve Musul sorunu,**
- › **İran ve Kafkas sınırları sorunu,**
- › **Osmanlı Borçları ve Şirketler sorunları,**
- › **Savaş Tazminatları sorunu,**
- › **Hukuk İşleri ve Azınlıklar sorunu,**
- › **Yabancı Okullar sorunu,**
- › **İbadethaneler ve Patrikhane sorunu,**
- › **Kapitülasyonlar sorunu,**
- › **Esir ve Ahali mübadelesi konusu,**

Bunlar ve benzeri birçok sorun yanı sıra, Konferans gündeminde yer almadığı halde, bazı grupların kendi sorunlarını da Konferansa dâhil ettirme çabaları olmuştur (Ermeni Lobisi gibi).

Türk Delegasyonu görüşmeye geliyor

BAŞLICA ANLAŞMAZLIKLAR:

Müzakere konularının hemen tamamında anlaşmazlık ve çatışma ortamı vardır. Ama birkaç sorun daha hayatidir ve TBMM Türk Heyetine 14 maddelik bir direktifler listesi vermiştir. Ne yazık ki söz konusu direktiflerin bir kısmının gerçekleşmesi mevcut fiili duruma ve realiteye uygun değildir. Ayrıca tüm Konferans Delegeleri, Lord Curzon'un önderliğinde birleşmişler, Türk heyetine karşı baskı ve savaşa devam şantajı uygulamaktadır. Anlaşmazlık konusu önemli bazı başlıkları özetlersek:

Trakya sorunu: Bulgarlarla aynı safta savaştığımız için Bulgar Heyeti ile önemli bir sorun yaşanmamıştır. Ancak Yunanlılarla hasım olan Bulgarlar savaşı kaybedince, 27 Kasım 1919 tarihli Neuilly Antlaşması ile Yunanistan'a Dedeoğaç dâhil Batı Trakya bölgesini terk etmek zorunda kalmış, dolayısıyla Ege Denizi ile ilişkisi kesilmişti. Mudanya müzakeresine göre Doğu Trakya, Meriç Nehri boyunca Türkiye'ye verilecekti. Ancak savaş tazminatı olarak Türk tarafının talep ettiği Karaoğaç yöresi dışında, İtilaf Devletlerinin Trakya'da çok kısıtlı bir Türk jandarma birliği bulundurması yolundaki talebi de önemli anlaşmazlık konularındandır.

Ege Adaları ve 12 Ada Sorunu: Rodos dâhil 12 Ada 1911 yılında İtalyanlarca işgal edilmiş (*) olup; konuyu müzakereye dahi yanaşmamakta, hatta ayrıca Antalya ve Batı Ege Bölgesi ile ilgili toprak taleplerini tekrarlamaktadırlar. Ege Adaları ise Balkan savaşları sırasında Yunanistan tarafından işgal ve ilhak edilmiş olup, o konuda da Türk Heyetinin eli çok zayıftır (*). Adalarda Rum nüfus ekseriyette olduğu gibi, bir savaş halinde Türk Ordusunun elinde fiili durum yaratacak bir deniz gücü bulunmamaktadır.

Boğazlar Sorunu: Gerek Çanakkale, gerekse İstanbul Boğazı İtilaf Devletlerinin işgali altında olup, bu pozisyonlarını terk etmek niyetinde değildirler. Konferansın bu bölümüne Katılan Sovyet Rusya, Gürcistan ve Ukrayna ise Boğaz geçişlerinin Serbest bırakılmasını savunmakta, Türk heyeti bu iki uzlaşmaz görüş arasında kendi yakın ve uzak dönem savunma stratejisine uygun realist bir tavır takınmak ve mümkünse Görüşmeleri açmaza sürüklemektedir. Sonunda mevcut statünün bir süre daha devamı ve çözümün ileride yapılacak bir başka Toplantıda ele alınması fikri ağır basacaktır. Nitekim Boğazlar 1936 yılında yapılan Montrö Antlaşması ile bugünkü statüsüne kavuşacaktır.

Suriye Sınırı konusu: Fransızlarla 1921 yılında yapılmış olan Ankara Barış Antlaşması ile Suriye sınırı, Hatay ve İskenderun Bölgesi hariç, bugünkü durumuna yakın bir çözüme kavuşturulmuştu. Hatay sorunu ise Atatürk'ün akıl dolu politikası neticesi, 1938 yılında kan dökülmeden hallolacaktır.

Irak Sınırı ve Musul sorunu: Konferansın toprak konusunda en önemli tartışmaları Musul ve civarının kontrolü konusunda yaşanacaktır. Musul Misak'ı

Milli sınırları içindedir, ancak petrol zengini bu bölgeyi dönemin en güçlü ülkesi İngiltere işgal etmiş olup, hiçbir şekilde terk etmek niyetinde değildir. Bu sorun Konferansın kesintiye uğramasındaki ana unsurlardan biridir.

İran sınırı: Bu konuda 1639 Kasrı Şirin Antlaşması esas alınmıştır.

Kuzeydoğu sınırı: Bilindiği gibi, Rusya Çarlığı'nın savaştan çekilmesinden sonra Talat Paşa başkanlığındaki bir heyetle 3 Mart 1918 tarihinde imzaladıkları Brest Litovsk Antlaşması ile Kars, Ardahan ve Batum'u Rusya'dan geri almış, ancak Osmanlı'nın savaşı kaybetmesiyle Antlaşma hükümsüz kalmıştı. 1920 yılında Kazım Karabekir komutasındaki Türk güçleri Sarıkamış ve Kars havalisini

Ermenilerden kurtarmış ve 3 Aralık 1920 tarihinde akdedilen GÜMRÜ Antlaşması ile bu durum neticeye bağlanmıştı. Daha sonra, 16 Mart 1921 yılında yapılan MOSKOVA ve 13 Ekim 1921 tarihinde Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan ile yapılan KARS Antlaşması ile hem bu durum teyit edilmiş, hem de Sevr Antlaşması hükümleri ilk defa geçersiz sayılmıştır.

Kapitülasyonlar ve Osmanlı Borçları sorunu:

Konferansta Musul dışında en önemli tartışma şüphesiz ki Osmanlı Borçları ve Kapitülasyonların kaldırılması konusunda yaşanmış; pek çok konuda daha ılımlı davranan Fransız Delegasyonu bu konularda adeta İngilizlerden de katı bir tutum sergilemiş, Konferansın kesintiye uğramasının başlıca amili olmuştur.

Esir ve ahali mübadelesi:

Konferansın bu ilk bölümünde tarafların uzlaşma sağlayıp, uygulamaya koyduğu tek konu MÜBADELE konusu olmuştur. 30 Ocak 1922 tarihinde imzalanan "Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol" ve yine aynı tarihte imzalanan bir başka protokol ile bir yandan savaş esirlerinin mübadelesi, diğer yandan iki ülke arasında Halkların Mübadelesi (İstanbul'daki Yunanlılarla Batı Trakya'daki Türkler hariç), Milletler Cemiyeti Uzmanı Nansen Raporu uyarınca kararlaştırılmıştır.

İsmet Paşa Uşi Sarayında, görüşmelerde

KONFERANS AÇMAZDA:

Konferansta Japonya, Sırbistan ve Romanya dâhil İtilaf Devletleri Delegasyonu Lord Curzon'un güdümünde birlik olmuş, birinin dediğini diğerleri tekrarlayarak veya teyit ederek, Türk Heyetini baskı altında tutmaya çalışıyorlardı. Örneğin; Türk Heyeti Anadolu'nun işgali ile duçar olunan yıkım ve kayıplar için Yunanistan'dan savaş tazminatı isterken, İtilaf Devletleri de "Savaş ilan eden Osmanlı Devletidir" görüş ve iddiasıyla kendileri için tazminat talebinde bulunuyorlardı. Musul sorununda İngilizler, Kapitülasyonlar ve Osmanlı Borçları konusunda Fransızlar özellikle tavizsiz davranıyor, diğer pek çok konuda olduğu gibi gerginlik devam ediyordu. İsmet Paşa her konuda Ankara'ya şifreli telgrafla bilgi veriyor ve karşı talimat alıyordu. (Söz konusu Şifrelerin İngiliz İstihbaratınca deşifre edilip, kahvaltılık saatinde delegelerinin önüne konulduğunu, Sn. Sevtap DEMİRÇİ, dönemle ilgili İngiliz Gizli Belgelerini incelediğinde, hayretle müşahede edecektir).

TBMM tarafından Heyete verilen 14 maddelik Talimat ve Misak'ı Milli sınırları (Özellikle de Musul) konusu o andaki güç dengeleri yönünden reel politikaya uymuyor, İsmet Paşayı bunalıma sokuyordu. 1922 Noel tatiline girildiğinde bazı konularda kısmi uzlaşmalar sağlanmışsa da (esir ve ahali mübadelesi gibi) konuların çoğunda anlaşmazlık devam ediyordu. Noel tatili döneminde İsmet Paşa durumu Ankara'ya raporlamış, Hükümet Başkanı Rauf Bey de cevabi yazısında Genel Kurmay Başkanı Fevzi Paşanın (Çakmak) Konferansın kesilmesi durumuna göre Ordunun vaziyet almakta olduğunu bildirmiştir. Nitekim Trakya'da hareketlenen ve İngilizlerden Malzeme -Teçhizat yardımı alan Yunan ordusuna

karşı Türk Ordusu da Boğazlara karşı harekete geçmiştir. Aynı dönemde İtalyanlar ve Fransızlar Ege ve Akdeniz'de donanma gücüyle harekete geçerken, Fransızlar Suriye'de, İngilizler Musul'da güçlerini takviye etmektedir.

Mustafa Kemal Paşa ise, 4 yıl süren büyük bir uğraş sonunda çok zor şartlarda elde edilen 30 Ağustos Zaferinin bir "HEYECAN" ve bir "HAMASET" dalgası uğruna heba edilmesini istemiyor; daha sağduyulu davranılıp, mevcut şartların daha realist olarak değerlendirilmesi gerektiğini her fırsatta vurguluyordu. Aslında Türkler kadar İtilaf Devletleri de yeni bir savaş arzu etmiyor, fakat İngiliz istihbaratı bu durumu bildiği halde, Türk tarafı onların durumunu bilmiyordu.

Bu gergin hava içinde Lord Curzon, Konferansa katılan tüm diğer ülkeler adına, 30 Ocak 1922 tarihinde SEVR benzeri 160 maddelik bir tasarıyı Türk tarafına bir nota ile iletir ve acil cevap beklediğini belirtir. Tasarıda Konferansta görüşülen hususlar yanında, hiç görüşülmemiş hususlar olduğu gibi, görüşülüp mutabık kalınan hususlardan değişik hükümler de vardır.

Tasarıdaki önemli maddeler:

- Kapitülasyonlar 5 yıl süreyle olduğu gibi korunacaktır;
- Türkiye'deki azınlık hakları Milletler Cemiyetince denetlenecektir;
- Düyün'ü Umumiye İdaresi aynen devam edecektir;
- Yunanistan herhangi bir savaş tazminatı ödemeyecek, buna mukabil Türkiye savaş galibi ülkelere 15 milyon lira tazminat ödeyecektir;
- Karaağaç Yunanistan'a bırakılacaktır;
- Türkler Trakya'da sadece 5.000 jandarma, İstanbul'da 12.000 asker bulundurabilecektir;
- Musul meselesi Milletler Cemiyetine gönderilecektir.

Tasarı kendisine iletildiğinde İsmet Paşa incelemek ve cevaplamak için süre ister; kendisine 4 Şubat'a kadar süre tanınır. Paşa basına yaptığı açıklamada Tasarıyı KOMEDYA olarak nitelendirir.

4 Şubat 1922 günü saat 13,30 da, tüm taraflar Türk Delegasyonunun Tasarıyı imzalamasını beklerken, İsmet Paşa Lord Curzon'a bir karşı nota vererek; "Görüşmelerde sorunların çoğu hakkında uzlaşmaya varılmıştır. Uzlaşılan konularda mutabakatımızı imza edelim, diğerlerini görüşmeye devam edelim." Teklifinde bulunur. Lord Curzon da, diğer İtilaf Devletleri Delegeleri de şok olmuştur; zira Türk tarafının köşeye sıkıştığından ve Tasarıyı imzalayacağından emindirler. Curzon son bir ümitle görüşmeye davet ettiği İsmet Paşa ile Beau Rivage Otelde buluşur. Ancak İsmet Paşa karardır; ikinci bir Sevr Antlaşmasını imzalamayacaktır. Müthiş bir gerginlik yaşanır. Curzon akşam treniyle Londra'ya dönecektir, ama eli boş olarak... Fransız delege Bompard ile İtalyan Delege Montagna son bir ümitle İsmet Paşayı ikna etmek için

kaldığı Lausanne Palace Oteline giderler; hatta Curzon'un treni yarım saat bekletilir, hareket ettirilmez.

Tüm çabalar boşunadır. Şevket Süreyya Aydemir'in tabiriyle İsmet Paşa son anda "Ankara'ya danışmadan ipleri koparma riskini" göze almıştır. İsmet Paşa da hatıralarında o dönemden "Hayatımın en buhranlı dönemiymi" diye bahsedecektir.

(* NOT: LOZAN veya UŞİ (OUCHY) Antlaşması: İtalyanların 1911 yılında, Osmanlının zayıf bir zamanında, Trablus'a (Libya) ve denizlerde 12 adalara saldırıp işgal etmesi sonucu 18 Ekim 1912 tarihinde Lozan'da yapılan Uşi Antlaşması ile bu adalar Osmanlı hâkimiyetinden çıkmıştı.

Uluslararası camiada Lozan Antlaşması diye bilinen Antlaşma budur. Bizim Lozan Antlaşması diye kısaca isimlendirdiğimiz Antlaşma ise Konferansta önce "Doğu Meselesi Hakkında Konferans" olarak isimlendirilmek istenmiş, ancak İsmet Paşanın itirazı sonunda "YAKINDOĞU SORUNLARI HAKKINDA LOZAN KONFERANSI yani; Conférence de Lausanne sur les Affaires du Proche Orient" olarak kayda geçmiştir.

Yine 1912 yılında çıkan Balkan Savaşları sonucunda Osmanlı Devleti ağır bir yenilgi alarak, Avrupa'da kalan son topraklarının tamamına yakını kaybetmiş, ayrıca 14 Kasım 1913 tarihinde yapılan Atina Antlaşması ile Ege Adalarını da Yunanistan'a bırakmak zorunda kalmıştı.

İtalyanlar 2. Cihan Harbini kaybedince, Rodos dâhil 12 Adayı Yunanistan'a devredilecektir.

Devam edecek

KADIN OLMAK

Dr. Y. Nadi ÖZDAMAR

Başkent- Niğde Vakfı Eski Başkanı

Kadınlarımız "Erkek Şiddetiyle" can verirken, Diyanet'e bağlı "Aile ve Dini Rehberlik" bürolarından şiddet gören kadınlara, "Vurursa tepki vermeyin" dendi. Polisi aramak gerekir mi? sorusuna ise "Yok çözersiniz inşallah, sabredin Allah'a emanet olun" denildi.

Kadına şiddetle ilgili gazete haberlerine baktığımızda, kadına şiddetin sonu gelmiyor. Bir günün gazete haberinde; Bir kadın eşinin şantajına maruz kaldı. Genç bir kız şort giydiği için sokak ortasında dövüldü. Bir kadın sevgilisi tarafından, bir kadın da eski eşi tarafından kurşunlandı. Bir kadın, "Eski eşim serbest kalırsa beni öldürecek" diye yalvardı.

Basınının duyurduğu haberler, kadınlarımıza yönelik giderek artan ve çözümünü için hiçbir adım atılmayan saldırılardır. Kadınlarımıza karşı insanı utanıran, üzen ve düşündüren bu saldırılar duyulması ve okunması isteniyor. Tüm ülkemizdeki kadınlarımıza, erkeklerin utan verici yaklaşım bozuklukları, hem terbiye dışı hem de düşüklüktür. Basınımda da yer alan bu çirkinlikler, "Ahlaksızlık ve Soysuzluk" olarak değerlendirilmektedir.

Kız çocuklarına, kadınlara karşı öyle çirkin, öyle insanlık dışı davranışlar duyuluyor, okunuyor ve gö-

rülüyor ki bu utançla başlar öne eğiliyor. Her gün dövülen, yaralanan, öldürülen kadınlara ilişkin rakamlar artarak sürmektedir

"Sırtından sopayı eksik etmeyin" türü insanlık dışı sözlere geçerlilik tanırçasına davranmak, başta yetkili kurum, kurul ve kişilerin öncelikle çözüm bulmada geç kalmamasını gerektiriyor.

Başta annelerimiz olmak üzere, kadınlarımıza karşı ödevlerimizi özenle yerine getirmemiz gerekirken "Sırtından sopayı eksik etmeyin" deyip zulüm sayılacak vahşice davranışlara başvurmamak, hiçbir uygarlık anlayışıyla bağdaşmayan bayağılık ve alçaklıktır.

ATATÜRK'ümüzün kadınlara ilişkin güzel sözleri hepimize, her zaman ışık tutmalıdır. O'nun soylu ve ilerici anlayışıyla beslediğimiz duygu ve düşüncelerle kadınlarımıza sevgi ve saygıda kusura düşmemeliyiz. Kadınlarımızın benzersiz değerlerini, kutsal görevleriyle yaşamamıza katkılarını asla unutmamalıyız.

Unutmayınız ki son bir yıl içinde 38 bin kadına erkekler tarafından şiddet uygulandı ve 498 kadını da ne yazık ki erkekler tarafından öldürüldü.

CENNET ANALARIN AYAĞI ALTINDADIR

AL'IYI ÇAĞIRIN AL'IYI

Mürşide OKLU AYHAN
E. Matematik Öğretmeni

Çok duymuşsunuzdur "Nerde o eski yağan karlar?" dediklerini büyüklerin.

Yağdığı zaman haftalarca kalkmayan adam boyu karları, damların saçaklarından kılıç büyüklüğünde inen buzları...

O günlerin zor şartlarını dile getirirken duydukları özlemi...

"İnsanoğlu iklimleri bozdu" derler, dinlersiniz...

Anlamaya çalışırsınız.

"Artık eskisi gibi karlar yağmıyor!"

diye hayıflandıklarını...

Karın yağması insanlara; her ne kadar olumsuzluk yaratsa da tüm canlılar ve doğa için faydalı yağış biçimidir. Keşke yoksulluk olmasa, bütün insanlar sınımsız yuvalarında yağan karın mutluluğuna varabilseler...

Ben de, eski kar yağışlarını özleyip, o günlerin anısını yaşıyorum. İlk görev yerimde de böyle kar yağmıştı.

Niğde Çamardı; Torosların en yüksek tepesi olan Demirkazık eteklerinde kurulmuş bir ilçe...

O zamanlar, ekmek dâhil bütün ihtiyaçlarımızı Niğde'den karşılıyor. Yağın kar haftalarca kalkmıyor, ilçenin; çevre köyleri ve Niğde ile bağlantıları kesiliyor, yolları kapanıyordu. Dahası elektrikler de buna paralel olarak kesiliyordu.

Daha soba yakmasını beceremezken, ekmeğimizi dar imkânlar çerçevesinde evimizde kendimiz yapmaya çalışıyoruz, küçük kız kardeşimle kalıyorum... Neyse ki Afyonluyum da göz aşinalığım var ekmek yapımında. En azından mayalayıp kızartıyor veya tavada ocak bükmesi, katmer yapmaya çalışıyordum. İlçe ve köylerindeki kadınlar, kış ekmekleri adı altında günden, geceli gündüzlü uğraşarak iki ya da üç gün süren imece usulü yufkalar yapıyorlar. Üst üste yığılan kuru yufkaları, kış boyu ıslatarak tüketiyorlar. Yani

ekmek almak gibi bir dertleri yok. Başka köylerde görev yapan erkek arkadaşlarımızın, ekmezsiz kalmaları ve köy lünün bundan haberi olmaması üzücü bir durumdu.

"Köyün bakkalının ne kadar bayat bisküvisi varsa biz bitirdik" diye bizler kadar şanslı olmadıklarını

dile getirdiklerinde, o zamanlar " Bunları bulduğunuza şükredin" demiş işi gırgıra vurmıştık.

Yine gecedan yağın kar sabaha kadar elekten elercesine ince ince yığdımış.

Kar yağdığı gün okul tatil edilmiş, hiç haberim olmadığı için, ilçenin en uzak mahallesindeki evimden çıkıp (evler öyle birbirine benziyordu ki; evimi ilk tuttuğumda bulamamıştım.) dar sokaklara birde damların kürenen karları eklenince Eskimoların

"İgloo" dedikleri evlerinin arasından gidiyorum zan-nettim.

Gelen gidenin açtığı bir kişinin ancak geçebileceği kar kanalları, ana caddeye kadar sürüyordu.

Okuluna giden küçük çocuklar bu kanalın içinde kaybolurken, tek sıra halinde yürüyen insanların sadece başları görünüyordu.

Ana caddenin virajlı, keskin sarp yokuşu çarşıya kadar uzanıyordu. Buz tutmuş yerlerin üzerine yağın diz boyu kardan, kayıp düşmemek için bütün gayretimle dikkatli yürüyordum. Birkaç kere düşme tehlikesi atlatarak okula vardığımda "Okulun kar tatili olduğu için kapalı olduğunu" söylediler. Ben neyse de öğrencilerin çoğu yakın çevre köylerden yürüyerek geliyorlardı. Hepsi de yarı bellerine kadar ıslanmış, soğuktan buz tutma derecesine gelmiş pantolonları ile üst üste giydikleri kıyafetleri yüzünden, olduğundan daha şişman görünüyorlardı. Zaten kar diz boyu, birde ağırlaşan kıyafetleriyle yürümesi güçleşen ortaokul, lise öğrencilerinin, elleri yüzleri kıpkırmızı olmuş, neredeyse uyuşmuştu. Bin bir zorlukla gelen

çocuklara da "Okul tatil geri dönün" dediler. Yavru-
cuklar ısınmadan geldikleri yollardan gerisin geri
gittiler. Hâlâ üzülürüm...

Ertesi gün, kar şiddetini arttırarak yağmaya devam
etti. "Okul tatildir" diye gitmedim. Tatil değilmiş.
Okula neden gelmediğim sorgulaması ile karşı karşı-
ya kalmıştım. Öyle kafama göre iş yapamazmışım. Di-
lekçe ile kaymakamlığa başvurarak bir gün mazeret
izini almak zorunda kaldım. Haberleşme yok, telefon
yok, küçük bir ilçe olduğu için; pilli radyonun haberle-
rin de bile adı geçmiyordu.

Dört gözle beklediğimiz dönem tatilimiz geldi. Aile-
mize duyduğumuz özlemde, bir gün bile kalmaya
niyetimiz yok. Yollar bir haftadır kapalı. Dua ediyor-
uz ki tatil olmadan açılınsın yollar. İlçede görev yapan
bütün yabancı öğretmenler memleketlerine gidecek.

Normal zamanlarda sabah erkenden Niğde'ye giden
Çamardı otobüsü, akşam dönüyor.

Günde bir kere... Kar yüzünden bir haftadır çalışmı-
yor. Umutla tatil sabahı, otobüsün yanına geldik bü-
tün öğretmenler.

Şoför nazlanıyor. "Yol açık mı, değil mi?" haber bekli-
yor. Niğde'den "Resmi Hizmete Mahsustur" yazılı bir
aracın geldiğini görünce, "yol açık" diyerek rica min-
net öğleye doğru bindik otobüse. Birkaç kişi de yerli
halkından binen oldu, doldu otobüs.

Bir de Ali var. Yirmili yaşlarda bir delikanlı ama hare-
ketleri normal değil. Ali, ilçenin sevilen delisi... Ali'yi
gördüğün zaman yüzünüzde belli belirsiz bir neşe,
gelir oturur. Hep güler Ali, gülmeyi, acılarına pansu-
man yaparcasına, güler gezer. Niğde'ye giden resmi,
özel bütün araçlara biner, gider, geri gelirdi. Akşama
kadar gidiş gelişlerinin sayısı belirsiz. Ne zaman gider,
ne zaman gelir bilemezsiniz? Hep ortalıkta görürsü-
nüz. Bazen şarkı, türkü söyler, bazen kendi kendine
konuşur ve hep güler...

O da bindi otobüse, otobüs çok kalabalık olduğu için,
şoför inmesini istedi, "Bu karda kışta senin ne işin
var, hem otobüs dolu" diyerek kızdı. İnmedi Ali. "Ben-
de gideceğim" diye tutturdu. Zorla, yaka paça attı
araçtan şoförümüz. Kapılarını örttü otobüsün. Arka-
mızdan bağıyordu Ali, elini kolunu kaldırarak götü-
rülmediğine isyan ediyor, yerden avuçladığı karları
top halinde otobüse atıyordu.

Nihayet yola çıktık. Otobüsümüz çok yavaş ilerli-
yordu, yürüsek ondan hızlı giderdik, ilçeye 24 km

uzaklıkta, rakımı 1720 metre olan Bulduruç'a gel-
diğimizde otobüsümüz yokuşu çıkarken kaydı, yol
düzeyinden aşağıda olan şarampole girdi. Hepimiz
merak içinde indik araçtan. Dağın başı... Manzara çok
güzel, uzaklarda belli belirsiz görünen köyler, yamaç-
lar karla kaplı ve gözlerim kamaşıyor beyaza bak-
maktan. Hele Demirkazık, bütün ihtişamı ile zirveden
parlıyordu. Bütün iyimserliğim üzerimde, doyumsuz
güzelliği ile doğaya dalmışım. Kara saplanan otobüsü
çıkarmanın mümkünü yok.

Saatlerce uğraştılar. Hava karacak. Hâlâ biz Buldu-
ruç'tayız. İlçeli birkaç kişi, şoföre söyleniyor, "Ali'yi
indirmeyecektin araçtan, Ali'nin ahtı tuttu" diye
"Ali'yi çağırın Ali'yi" sesleri arttı...

Şaka yapıyorlar sandım. Otobüsün lastikleri karda
patınaj yapıyor, herkes araca yükleniyor bana mısın
demiyor? Her başarısız girişimin sorunda "Ali'yi çağır-
rın Ali'yi" deniyor başka bir şey söylenmiyor.

Bana asırlar gibi uzun gelen bir bekleyişten sonra,
Çamardı'ndan gelen özel bir araçla Ali geldi. Daha
doğrusu özel araç Niğde'ye gidiyormuş, Ali 'de bin-
miş yolda geçen araçtan bize el sallıyordu. Aracı dur-
durdular, Ali'yi indirdiler bizim otobüse bindirdiler.

İnanılması zor, Ali zafer kazanmış, muzaffer komu-
tan edasıyla otobüse bindi mutlu bir şekilde...

Otobüs kurtarıldı kaydığı yerden... Yaklaşık bir saat-
te gideceğimiz yolu "Ali'yi küstürdük" diye dört beş
saatte ancak gittik. Ali'yi kızdırmak, küstürmek o
gün yapılan işlerin ters gitmesi demekmiş.

Başka köylerde de rastladım Ali gibilerine, toplumun
dışına atılmamış, sahiplenilmiştir.

Onlara hoşgörülle yaklaşmıştır. Hatta birazda veli
zat gibi görülmesinin temelinde İslami hassasiyet
vardır. Allah'ın sevgili kullarıdır onlar...

Ne olursa olsun, gönülleri daima hoş edilmeli işlerin-
zin rast gitmesini istiyorsanız.

NIĞDE ŞAH MESCİDİ

Gökhan BULUŞ

Başkent- Niğde Vakfı Başkanı

Niğde eski çağlarda Kapadokya, bugün İç Anadolu ile Akdeniz bölgeleri arasında yer alan stratejik konumuyla önem taşır. Niğde ve çevresinde yapılan kazılar ile araştırmalar eski çağlardan başlayarak kentin Roma, Bizans, Selçuklu, İlhanlı, Eretna, Karamanoğulları, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinde yerleşime sahne olduğunu gösterir. Bugün kentin tarihi farklı kültürlerle ait çok sayıda eserden okunmaktadır. Bunlardan birisi, Şahin Ali (Şah-Ak Minare) mescidi olarak anılan, Osmanlı eseri olan taş ve düz çatılı minik minaresi ile dikkat çeken mescit, ahşap direkli ve düz damlı camilere örnek verilebilir. Sungurbey camii yakınında kare planlı, ahşap direkli olarak inşa edilmiş bu küçük mescit, kendi başına bize Karamanlıların mimari anlayışı hakkında bir fikir vermesi açısından önemlidir. Cami en ufak detaylarına varıncaya kadar çok sade ve rasyonel bir hava içinde Hicri 816 (1413) yılında yapılmıştır. Banisi Mahmut Ağa, Karamanlılardan Alaeddin Bey'in oğlu Ali Bey zamanında yaşamıştır. Bina tamamen kesme taştan yapılmıştır. Ön cephesi ince derzlerle, arka ve yan cepheleri kireç harçlı derzlerle işlenmiştir. Arka cephe bir sadelik numunesi olup, tertemiz taş duvarın yalnız yukarısına iki pencere açılmıştır. Bunların iki yanında hiç bir profilli olmayan genişçe ve bütün bir taştan çıkartılmış söveleri, altta ve üstte ahşap hatıllara dayanır, gene aynı cephede tavanı taşıyan iki ana girişin duvarın dış yüzüne kadar çıktığı görülür. Son cemaat yerinin iki yanı kapalı olup, 30 santimetre çapında iki yuvarlak taş sütuna ve iki yan duvar ayaklarına oturan üç sivri kemerle en sade bir şekilde giriş cephesini teşkil eder. Harap durumda olan bu yerin tavanında, kare çatalı tahta kaplamadan bir kısım görülür. Karamanlıların diğer yapılarında girişleri görünür vaziyette bıraktıklarına bakarak, bu düz tahta tavanın, sonraki yıllarda Osmanlılar tarafından yapılmış olduğuna ihtimal verilebilir.

Dıştan 8.70x12.70 m ölçülerinde dikdörtgen planlı yapı, düz ahşap tavanlı camiler grubuna girer. İki sıra

ahşap hatıllı duvarlar kaba yonu taştan inşa edilmiştir. Mescide orta akstan 90 santim eninde ve 172 santim yüksekliğinde küçük bir kapı ile girilir.

Bunun iki yanında biri 66 diğeri 70 santim eninde ve 98 santim boyunda birer pencere vardır. Bunların iki yanına ve üstlerine düz söve taşları konmuştur. Biraz daha genişçe olan üst söveler hafifçe yanlara taşarlar.

Cümle kapısı, mihrap ve kemerlerde ince yonu taş, kemerleri taşıyan sütun ve başlıklarında devşirme mermer; örtü sistemlerinde önceden ahşap malzeme kullanılmıştır. Taş malzeme sarımtırak renkte trakit taşıdır. Güney doğu duvarlarında tek sıra dikdörtgen kesitli ve ahşap lentolu pencerelere yer verilmiştir.

Harime, batı cepheye sonradan eklenen basit hacimden geçilerek girilir. Giriş açıklığı 0.96x1.85 m boyutlarında olup, söveli ve düz atkı taşıdır. Enine dikdörtgen planlı 7.30x11.20 m ölçülerindeki iç mekân ortada iki mermer sütuna, yanlarda duvar payelerine istinat eden üç sivri kemerle mihraba paralel iki sahna ayrılmıştır.

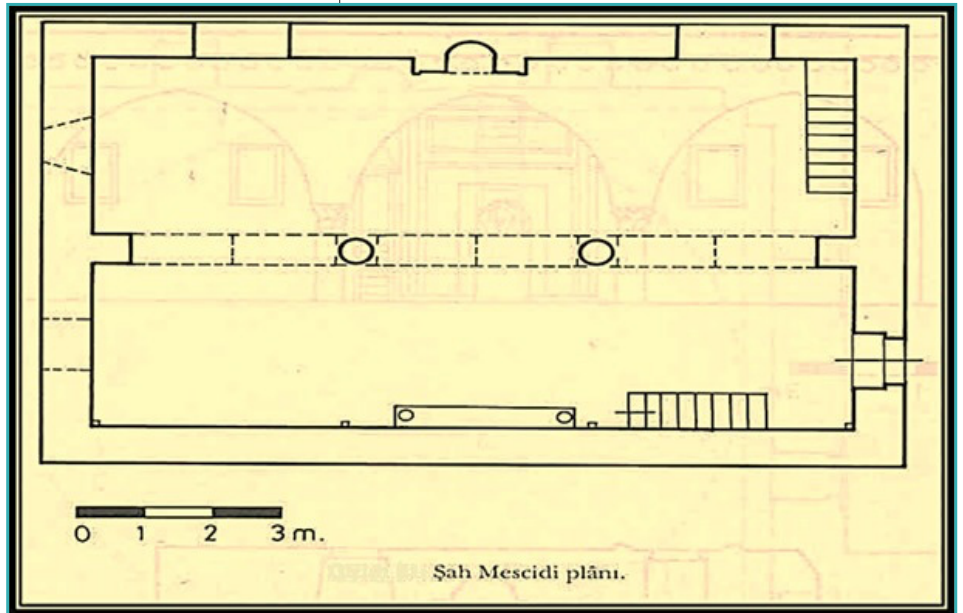

Güney sahnın diğerlerinden hafif geniştir. Korint başlıklara sahip olan sütunlar başlıklar ile beraber 1.60 m yüksekliğinde olup, başlıklardan biri tahrip olmuştur. Harim önceden yanlarda duvarlara, ortada sivri kemere oturan ahşap girişlemeli düz

toprak dam ile kapatılmıştır. Onarım sırasında dam kaldırılarak, düz beton dam ile örtülmüştür. Harimin zemini tahta ile döşenmiş olup, tavan yüksekliği 4.40 m dir. İç mekân alt sırada Güney duvarında iki, üst sırada doğu duvarında iki olmak üzere toplam dört pencere ile aydınlatılmıştır. Oldukça sade inşa edilen yapıda önemli bezeme görülmez. İç mekân mihrap ve korint başlıklı devşirme sütunlarla hareketlendirilmeye çalışılmıştır. Mukarnas kavsaralı kesme taş mihrap 1.70x2.70 m ölçülerinde ve yeşile boyanmıştır. Mihrap iki düz silmeyle çerçeve içine alınmıştır. Mihrap nişi 0.35x0.72x1.70 m boyutlarında olup, yarım daire planlıdır. Kavsara 0.70 m yüksekliğinde olup, dört mukarnas sırasından oluşur. Gruplaşmada dizilen mukarnas yuvaları ince, uzun ve fazla yayvan değildir.

Alttan iki sıradaki mukarnas yuvalarının içi ve kavsara köşelikleri palmet ve rumi motifleri ile dekore edilmiştir. Kavsara, ince silmeden oluşan sivri kemerle kuşatılmıştır. Tavan konstrüksiyonu için, takriben 35/45 kesitinde iki büyük kiriş esas taşıyıcı olarak alınmış, bunlar da başlıklı yuvarlak iki direk desteklenmiştir. Yukarı kısmı 30 santim kadar olan ve bütün bir ağaçtan oyularak yapılan başlığı çıkartabilmek için bu 20 santim çapındaki direkler çok daha kalın bir ağaçtan yontularak elde edilmiştir. İki ana kiriş üzerine, 15 santim çapında ve takriben 20 santim ara ile yuvarlak kirişler atılmış, bunların da üstü kalaslarla kaplanmıştır. Kalas derzleri çıtalarla kapatılmış ve çaprazlama konan çıtalarla da hem bu derz hissi kaybedilmiş, hem de güzel bir tavan motifi teşkil edilmiştir. Kalan izlerden, vaktiyle bu tavanın kalem işleri ile tamamen renkli olarak tezyin edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bugünkü kalıntı renkleri, kirliliği tonlarda kırmızı, mor ve sarıdır. Mescidin Mihrabı alçıdan ve Minberi bugün yerinde yoktur.

Kaynak: Özkarcı M. 2014, Türk Kültür Varlıkları Envanteri Niğde 51, 1.Cilt, Türk Tarih Kurumu Yayınları IX Dizi Sayı 2.

LOZAN VE 2. CİHAN HARBİ ÜZERİNE...

Op. Dr. Ethem İlhan OLGAY

NIĞDE'mizde yayınlanan "Lozan Antlaşması" yazısı doksan yıla yaklaşan bir yarımı depreştirdi.

Şanlı Osmanlı Devleti'nin son zamanlarındaki ordusunun dinen ve ahlaken perişan hali 1. Cihan Harbindeki bozgunu doğurmuştu. 30 yıldır Osmanlıyı ayakta tutmayı beceren Abdülhamid Han, ne yazık ki 1909-1914 yılları arasında sözde ilerici geçinen İttihat- Terakki Partisinin entrikasına maruz kalmıştır. 1904 ile 1914 yılları arasında bu partinin kurucuları (Enver, Talat ve Cemal Paşa üçlüsü) devlet idaresini ele geçirmiş; 28 Temmuz 1914 tarihinde başlayan 1. Cihan Harbine; Padişah, Hükümet ve Meclise haber vermeden Almanların yanında savaşa girmek için gizli İttifak anlaşması yapmışlar.

Resmi sebep olarak da Alman gemilerinin izinsiz Karadeniz'e girmelerini göstermişler. Abdülhamid savaşa girmemize çok üzölmüş; Avrupa kendi arasında savaşırken biz ekonomik bakımdan toparlanı- rız diye düşünörmüş.

İTTİHATÇI O 3 KİŞİNİN ŞAHSİYETİNİ ÖZETLEYELİM:

ENVER BEY;

Alay komutanlığı bile yapmadan Tümgeneral yapı- larak Harbiye Nazırlığına ve ordunun başına getiril- miştir.

Enver Bey tahsil için Almanya'ya gittiğinde aşırı Al- man hayranı olmuştur.

TALAT BEY;

Albaydır. Bu harbin başında İttihat - Terakki Parti- sinin Genel Başkanı hem de dâhiliye nazırdır. Aşırı Alman hayranı ve Masondur.

CEMAL PAŞA;

Fransız hayranı ve Masondur. Sadece Enver Paşa'nın hatalı idaresi yüzünden, Rus cephesinde 90.000 Askerimiz Sarıkamış'ta şehit olmuştu.

İngiliz esareti altındaki padişah fetva verip; savaşın kan dökülmesinin günah olacağını bütün Anadolu'da yayınlıyordu. Halbuki işgal altında ise, İslam'da Cihat farzdır. İşgaldeki İzmir'de Yunan kumandanı esir aldığı gençleri, çocukları kayalarından aşağılara sürüklerken "Türklerin kanlar içindeki ölümünü seyretmeye doyamıyorum" diyordu. Yunan'ın, Fransız'ın, İngiliz'in işgali ile nice camlarımızı yitiriyor, zulüm görüyor, mallarımız, mülklerimiz yağmalanıyor hatta yakılarak yok ediliyordu.

Artık; ilmi - irfanı yüksek güzel ahlakları ile sevilen nice din adamlarımız, babalarımız, dedelerimiz, Anadolu ulamalarımız, hatta köy imamlarımız tek vücut olup Cihat'a ve en yüksek makam Şehitliğe yiğitçe, aşkla hazır idiler. Cemal Kutay'ın "Kurtuluşun ve Cumhuriyetin manevi mimarları" kitabı bu gerçeği ne güzel anlatıyor. Hatta işgalden 50 gün önce, Mart 1919'da İzmir'de toplanan kongreye Denizli Sancağı namına iştirak eden Ahmet Hulusi Efendi, bölgedeki Müftüler, Müderrislerle eşrafın rehberlik ettiği heyetlerle; mukadder olan Yunan işgaline karşı tedbirleri görüşmüş, İzmir'in 15 Mayıs 1919 sabahı işgali ile Müftü Ahmet Hulusi Efendi: "İslam'la ve üstün ahlakla şereflenmiş her vatandaşımızın, korkuya asla kapılmadan tek yürek olacaklarını bildirmiştir. İşte milletimizin temelindeki bu yücelikleri bilen Atamız; dehasıyla kurtuluşumuzu ve Cumhuriyetimizi; yiğitliğiyle, en büyük aşkla, heyecanla nakış nakış işleyerek Milletimize zaferleriyle sunmuştur. Artık, bozguna uğrayan düşmanlarımızdan yaptıklarının hesabını sormak zamanı gelmiştir. Toplantının yapılacağı Lozan'a Atamız bir heyet gönderdi. Ne yazık ki bu heyet bunca kaybımızın bedelini hiç alamadı. İngiliz Heyetinin Başkanı Lord Amery, Lozan'daki heyetimizin durumunu: "Halı satıcılarına benzetmiş. Tam kapıdan çıkarken müşterinin verdiği fiyata razı olan halleri ile." O devirlerde haberleşme imkanları pek kısıtlı idi. Sadece telgraf vardı. O da düşmanlarımızın kontrolünde idi. Hasılı bunca can ve mülk kaybımızın bedelini düşmanlarımızdan yeterince alamadık. Bedeller alınsa idi ekonomimiz canlanırdı. Şimdi kısaca 1. Cihan harbi sırasında Abdülhamid hanın durumundan bahsedelim. 27 Nisan 1909'da tahttan indirildi. (İttihat-Terakki Partisince) 1 Kasım 1912'de sürgün olduğu Selanik'ten İstanbul'a getirildi 1914 tarihinde 1.

Cihan harbine katılmamıza çok üzüldü. Hatta Ocak 1918'de bu üzüntü ile vefat etti.

Şimdi de bunca yiğitliklerle ve can-mülk kayıpları ile yapılan Lozan Antlaşması hakkında okuduğum; yazı başlığını burada sunuyorum.

1- Lozan İhanetinin Savunucuları 2- Lozan İhaneti Ne Zaman Konuşulacak?

Hani "şehitlerin kanı yerde kalmayacak" derler ya. Lozan Anlaşması ile düşmanlarımızdan öcümüzü alamadık. İşte bu iki yazıyı onun için yazmışlar.

Şimdi bir de 2. Cihan harbinden bir nebze bahsedelim:

Yüce Atatürk; 2. Cihan harbi esnasında yaşıyor olsaydı, o dehası ile savaşın seyrini çok güzel takip ederdi, galip gelecek cepheye yerimizi alırdık. Nitekim savaşın seyrini güzel takip edenlerce; savaşın sonu yaklaşırken devletlerin pozisyonu az çok belli olmaya başlamıştı. Hatta Çorçil bu hususta Kahire'de yaptığı toplantıya bizi de davet etmişti. Biz " Savaşacak halimiz yok" diyerek daveti kabul etmemiştir. Halbuki Kurtuluş Savaşı'mızı; nice yoksulluklar içinde ama gönüllerimizin zenginliği ile zaferlerle taçlandırmıştık. İngiliz'in teklifini kabul etsek idik; 12 Ada. Güney Kıbrıs pis Yunan'ın olmazdı, Ege kıyılarından 12 Adanın Yunan lambaları ile geceleri ışıldadığını gördükçe ciğerimiz yanıyor. Hatta Atamız yaşasa idi Ege kıyılarımızdan başka Musul-Kerkük vs. bizim olurdu. Her ne ise yakın tarihimizdeki hatalarımızı iyi teşhis edip yüce ufuklara şahlanalım. Yazmaya üşeniyorum dedim ama yazmışken dertlerimi döktüm. Size ve hemşerilerime en kalbi duygularıyla, sevgiler, saygılar sunarım.

Not: Lozan Konferansında; hala 1. Cihan Savaşından bahsedilen 1. Cihan Savaşı galiplerinin tutumu yüzsüzlüktür, utanmazlıktır. Zira onların vahşice, barbarca tavırlarla bize bedeller ödettiği için Kurtuluş Savaşını yaptığımızı bilmiyorlar mı?

KAYBOLAN ZAMANIN PEŞİNDE

İsmail ÖZMEL
Avukat - Yazar

ÇİÇEKLERİN PEŞİNE DÜŞECEK MERAKLILAR ARIYORUM

Yaş ilerledikçe, insan yakın çevreye daha bir dikkatle bakar.

Çevresindeki oğullar, kızlar, torunlar, büyük baba, büyük anne, eski arkadaşlar, eski anılar derken bağ bahçe, eski çiçekler, eski kuşlar, eski düz yollar, eski yokuşlar gibi.

Bu gözle yaşadığım şehre bakıyorum. Sabah kalkınca eşime bu sene sümbül ve yer menekşesi gördün mü diye sordum. Nerden aklına geldi dedi. Çiçekler üzerine birkaç satır yazmak ihtiyacı duydum da ondan dedim.

Kırk elli sene önce Tepe bağlarında çayır dolusu sümbül vardı. Uçları mor kalemler gibi yan yana, sıralı, alımlı, nazlı sümbüller. Başlarına nokta nokta beyaz kurdele takmış sümbüller. Yıkık, kırık dökük duvar diplerinde yer menekşeleri; yüzünü, ona can veren topraklara süren ve benim de yatağım, yorganım bu topraklar der gibi bir duruşu vardı.

Kokusunu almak için biraz yaklaşmak gerekirdi. Şimdilerde pek görünmüyorlar. Bunun sebebini araştırmaya vaktim yok. Ama üzülüyorum. Sümbül şiirlere konu olmuş vefalı bir dost olarak baharda bizi karşıladı.

Bahar deyince uyandım, biz hangi bahardayız? Mevsimi mi soruyorsunuz, evet sonbahardayız. Üzümlerdeki alacalar oldukça ilerledi, ayın sonunda üzüm serileri serilecek. Şıra kaynatılacak.

Kış hazırlıkları zaten sebze ve meyvelerin çıkması ile başlamıştı.

Domates, biber, barbunya, fasulye, bezelye ve diğer sebzeler hazırlanacak, domatesler, salçalar buzluklarda yerlerini aldılar.

İnsanlar mevsimlere tabi idiler, eskiden onlara göre yiyip içerler, onlara göre giyinirdi.

Mevsimler bizim birer mürebbiyemiz sayılırdı.

Bize bazı şeyleri öğretirler, kışın üstünüzü iyi giymiyorsanız hasta olmak ihtimalini düşünürlerdi. Bir anlamda isteklerimizi sınırlardı. Kışın elma armut bolken, baharda yeşillikler ve benzeri yiyecekler bulunurdu. Ama son yıllarda ne ararsanız her mevsimde bulunmaya başladı. Büyük bir gelişmedir bu. Bilim ve teknoloji mevsimlerin etkilerini sınırladı desek yeridir.

Mesela domatesin raflardan eksildiğini hiç hatırlamıyorum. Her mevsimde vitrinlerde boy gösteriyor.

Sümbül ve menekşe üzerine konuşurken söz bizi nerelelere getirdi. Hayat da tıpkı böyledir.

Sayfiyeye gidiyorum diye yola çıkarsınız, bakarsınız ki kendinizi bir okulun kapısı önünde görürsünüz. Bazen okula diye yola çıkarsınız, bakarsınız bir meslek ustasının dükkânında kendinizi bulursunuz.

Bir şeyler yaparak hayatın zorluklarını hafifletmeyi dersiniz.

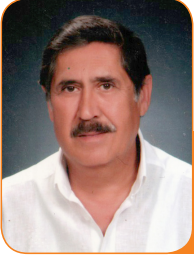
Her şartta çalışanlar kazanır, işinde sebat edenler kazanır. Mesleğini, işini iyi yapanlar el üstünde tutulur. Dürüst ve çalışkan insanlar nerede olurlarsa olsunlar takdir görür. Benim baharım hiç bitmez.

Onun için bu sümbül ve yer menekşelerinin geçmişini ve geleceğini merak eden insanlara ihtiyacımız var. Emekli ziraat mühendisleri, çiçek meraklıları, çiçekseverler sizlere sesleniyorum. Çiçeklerimizin peşine düşününüz. Küsüp de nereye saklandıklarını araştırınız. Bunların tohumları ve nasıl çoğaldıkları konularını araştırınız.

Kaybolmasınlar.

Bunlar bizim çiçeklerimizdir.

Bir lale hikâyemiz vardır bilirsiniz, yıllar önce İstanbul'dan Hollanda'ya soğanlarını göndermişiz ve bizdekilere sahip çıkmadığımız için şu kadar yıl sonra Hollanda'dan laleleri para vererek ithal ettiğimizi hatırlayınız.

KAYIP YIL

Fahrettin ÖZALP
Vakıf Yönetim Kurulu Üyesi

Tarihte insanlar açısından zaman zaman kayıp yıllar olduğu çok görülmüştür. Gerek salgın hastalıklar, gerek tabii afetler ve gerekse savaşlar gibi nedenlerle insanlar karanlık dediğimiz yıllar yaşamışlardır. Bu yıllarda da elbette ki hayat öyle veya böyle devam etmiştir. Ama böyle bir hayat bizim anladığımız manadaki insanca yaşanılan bir hayat değildir. İşte ben insanların insan gibi yaşayamadığı bu yıllara kayıp yıllar demeyi uygun görüyorum.

Bu nedenle, içinde yaşadığımız bu yılı da, en azından halkımız açısından, kayıp yıl olarak görüyorum. Bunu biraz daha açayım. Bildiğiniz gibi, ilkbaharda dünya kış uykusundan uyanır ve bütün canlılar yeni bir yıl ve yeni bir yaşam için hazırlanmaya başlar. İlkbahar onlar için adeta bir yatırım dönemidir. Bu durumda tabii ki yaz da bu yatırımların hasadını alma mevsimidir. Sonbahar ve kış ise aktif mevsimler olarak görmüyorum. Çünkü onlar durgunlaşma ve hasadı tüketme dönemleridir. Hatta yaşam temposunun asgariye düşürülerek bir nevi kış uykusuna girme dönemi de diyebiliriz. Yukarıda canlılar derken doğal olarak insanları da kastettim. Onlar da tıpkı diğer canlılar gibi ilkbaharda silkinerek yeni bir heyecanla hayata sarılırlar. Hayatın tadını çıkarma güdülerinin yanı sıra yeni plan ve projeler yapıp yaşamlarını daha kaliteli hale getirme çabasına girerler. Tıpkı ilkbaharda ağaçlara su yürümesi gibi insanların kanlarına da adrenalin pompalanır. Bu yüzden bu mevsimin gelişi ile insanlar daha heyecanlı ve daha umutlu olurlar. Ama gel gelelim bu sene böyle olmamıştır. Bu korona belası yüzünden, özellikle karantinadaki insanlarımız baharın gelip geçtiğini bile doğru dürüst anlayamadığı gibi, yazdan da umutlarını neredeyse kesmişlerdir. Adeta "Baharı görmeden yaz geldi geçti" diyen şarkıyı söylemeye hazırlanmaktalar! İleriyi görememe, hastalığa yakalanma, hürriyetlerden yoksun olma, ekonomik sıkıntı ve işsizlik gibi korkular nedeniyle yeni planlar ve girişimler yapamaz hale gelmişlerdir. Öyle ki tatile gitme hesaplarını bile iptal etmek zorunda kalmaktadırlar.

Neredeyse tüm planlar rafa kaldırılmıştır. Sizce böyle bir yılda yaşamaya, yaşama denilebilir mi?

Kısacası, bu yıla "kayıp yıl" demede haklı olduğumu düşünmekteyim. Hatta buna "ziyan olan yıl" da diyebiliriz.

Kayıp yıl ne demektir bilir misiniz? Buna kendi cevabımı vermeden önce; zamanın değerini vurgulamak için, Mevlana'nın söylediği ve Mümin Sekman gibi bazı yazarların bunları motifiyle ederek günümüze uyarladığı şu sözleri hatırlatmak isterim:

"Bir yılın değerini anlamak için: Sınıfta kalmış bir öğrenciye sor. / Bir ayın değerini anlamak için: Erken doğum yapmış bir anneye sor. / Bir haftanın değerini anlamak için: Haftalık bir gazetenin editörüne sor. / Bir günün değerini anlamak için: Tezkere bekleyen askere sor. / Bir saatin değerini anlamak için: Buluşmak için bekleyen âşıklara sor. / Bir dakikanın değerini anlamak için: Treni, otobüsü veya uçağı kaçırmış birine sor. / Bir saniyenin değerini anlamak için: Bir kazadan sağ kurtulmuş birine sor. / Bir milisaniyenin değerini anlamak için: Olimpiyatlarda gümüş madalya kazanmış birine sor."

Ayrıca, "Vakit kimse için beklemez. Sahip olduğun her dakikanın kıymetini bil. Onu bazı özel kişilerle paylaştığında değerini daha iyi bileceksin. İnsanın satın almayacağı tek şey zamandır." diye de ilave etmiş Mevlana!

Şimdi de kendi söyleyeceklerimi ilave ediyorum:

Bu kayıp yılın değerini anlamak için: Okulunu bitirmeye çalışan öğrencilere sorun. İş arayan işsizlere sorun... Hapisteki adama sorun... Düğün planlamış gençlere sorun. Tatil planları yapmış veya iptal etmiş olanlara sorun. Hasadını alamamış çiftçiye sorun... Ürünü satamamış üreticiye sorun. Bu yıl turistsiz kalmış turizmciye sorun.

Bu liste uzar gider.

Ama her şeyden önemlisi 65 yaş üstüne sorun! Bir yıl elbette ki insan hayatında önemli bir zaman dilimidir. Hele ömrünün sonuna yaklaşmış ve artık sayılı yılları kalmış insanlar için bu süre çok daha değerlidir. Acaba bu insanlar kaç kez daha ilkbaharı ve yazı görebilecek? Her yıl bu ülkede en az 1,1 milyon insan ölüyor. Bu demektir ki bu kadar insan bir daha ilkbahar ve yazı göremeyecek! Bir o kadar insan da sadece bir defa daha görebilecek! Yani demek istiyorum ki bu insanlar için bu yıl çok önemliydi; ama kaybettiler.

GÖNCÜZADE

Alper GÖNCÜ
Metalurji Mühendisi

Göncü'nün Mustafendi ile Saadet hanımın sekiz çocuğundan en küçüğüydü. Milli Mücadele'nin zaferle sonuçlandığı sene doğduğundan, adını İstiklâl koydular. O senelerin Niğde'sinden bu isim oldukça sıra dışıydı.

Dumlupınar İlkokulunda başladığı öğrenimine İstanbul St. Benoit Ortaokulunda devam etti.

Galatasaray Lisesi'nin ardından İktisat Fakültesine girdi. Fritz Neumark gibi efsane hocalardan ders aldı. Mezuniyetinin ardından Niğde'ye dönüp babasının verdiği sermaye ile kardeşleriyle beraber işlettikleri manifatura mağazasına ortak oldu.

1950 senesinde Belediye Reisi Lütfi Soylu'nun kızı Nilüfer ile evlendi.

Nilüfer hanım o sıralar Niğde'nin hatta tüm orta Anadolu'nun en güzel kızıydı.

Eniştesi Hafızın Ziya, kimi zaman Göncü'ye takılırdı: "Oğlum sen koskoca Mekteb-i Sultani'yi, İktisat Fakültesini bitirdin geldin Niğde'ye, dört duvar arasında makas sallayıp patiska biçiyorsun. Senin yaptığın işi Göde Emin'in oğlu da yapıyor!" diyerek damarına basardı.

Göncüzade dürüst ticaret erbabıydı... Kaliteli mal satardı. Üzerine makul bir kâr koyup sattığı kumaşın alış fiyatını şifreli olarak kaydeder, muhasebe defterlerini kendisi tutardı.

Vergisini, harcını eksiksiz verir, maliyeyle sorun yaşamak istemezdi. Aralıksız on iki sene Ticaret Odası Başkanlığı yaptı. Ancak, sağlamcı olduğu kadar şüpheliydi... Kimselere güvenmez, borç almaz, borç vermez, veresiye mal satmaz, çek, senet sepetle işi olmazdı. Masası vitrine yakın, sandalyesi yüksekçeydi. İçeride müşteri olmadığı zaman vitrine bakanları veya dükkâna girmekte tereddüt edenleri oturduğu yerden uzunca bir değneği camekâna vurmak suretiyle çağırırdı.

Dükkâna giren müşteriyi anında teşhis eder, hangi köyden olduğunu, hangi kumaşını alacağını bilirdi. Paketlediği kumaşları sicimle, deli bağlar gibi bağlardı. Yanında çalıştırdığı tezgâhtarlara itimat etmediğinden tuvalete gitmek için dükkândan ayrılacak olsa, kapıyı harpadan (sıkıca) kilitler, tezgâhtarı kapı dışarı kor, dönüşte içeri alırdı.

Hele amele çalıştırması büyük olaydı. İlla ki başlarında durur, işi gevşetmelerine müsaade etmez, adamların suyunu çıkarana kadar çalıştırdı.

Göncüzade, yetmişlerin başında manifaturanın yanında sarrafıye işi de yapmaya başladı. Bu iş diril, pazen, kaputbezi, mermerşahi satmaktan daha prestijliydi. Üç beş aylık aralıklarla mal almaya İstanbul'a giderdi.

Sohbet erbabı idi. Yanında daima kendini eğlendirecek setrek ve ehl-i dil kimseler olsun isterdi. Bunların saatlerce dükkânda oturmalarına ses çıkarmaz,

eskiden - yeniden dem vurup, lâfın belini kırmaları karşılığında limon kolonyası döker, çay söylerdi. Gözlüğü ile fötr şapkası onun alamet-i farikasıydı. Altın tutkusunun yanında halı ve yün merakı ağır basardı. Yazın cezire gibi sıcakta yün fanila ve halis yünden Maden çorabı giyer, kundurasına keçe tabanlık koyar, beline mutlaka kuşak sarardı. Kuşağında çoğunlukla iki sarı lira taşırdı. Çok tellediği için yanında daima mendil ve tülbent olur, sırtına havlu sokardı. Kumuşun yünlü mü katkılı mı olduğunu uzaktan bilir, dokuması ve kokusuna bakarak nerenin malı olduğunu anlardı.

Sıkı pazarlıkçıydı. Bir malı alırken satıcının söylediği rakamın yarısını verir, adamı canından bezdirene, anasından emdiği südü bunnundan getirene kadar pazallığı sürdürürdü. Nihayetinde satıcı pes eder, teklifine boyun eğerdı. Perşembe pazarında da oldukça seçiciydi. Kısasâr'ın üzümünü, Sazala'nın domatesini bir bakışta teşhis eder, alacağı zerzevatın hangi tallada yetiştiğini mutlaka sorar, içinden lağım, kanalizasyon geçmeyen toprağın ürününü almaya gayret ederdi. Okçu'dan, Hançerli'den su getirtir, seyahatlerde bir bidon suyu yanında taşır, kaynağını bilmediği suyu içmezdi. Çamardı'dan balık, Eskigümüş'ten bal sipariş ederdi. Tereyağı ile salamura peyniri Üçkapılı aşiretinden alırdı.

Yemeyi ve yedirmeyi severdi. Kasapları gölgede bırakacak derecede et uzmanıydı. Alacağı etin muhakkak surette erkek hayvan olmasını isterdi. Kasaplardan en çok; kırdı bayırda kaçak et kesip sepetle çarşıyı dolaşan Kasap Ömer'e güvenir, bel, kol, but, sırt o gün bahtına ne düşerse alırdı.

Dışarıda yemek yemeyi sevmez, meyhane gazino bilmezdi. İlla bir lokantada yemek yenecekse kesinlikle Adana kebab, köfte veya kıymalı yemek yemez, pizola veya kuzu şiş yer, "Kıymanın içinde ne var bilinmez" derdi.

Aşırı derecede evhamlıydı. Kendi gölgesinden şüphelenirdi. Kapıyı kilitledikten sonra geri döner, beş on kez kontrol ederdi. Evde tek başınaysa kimseye kapı açmazdı. Meydana gelebilecek olumsuzlukları önceden hissetme yeteneği son derece gelişmişti. Yazdığı mektup ve dilekçelerin muhakkak kopyalarını alır, imzasını atarken kâğıtta hiçbir boşluk bırakmaz, cüzdanında her daim damga pulu ve vesikalık taşırdı.

Ehliyeti olduğu halde aşırı heyecandan araba kullanamaz, meşhur 75 model sarı Renault'u eşi Nilüfer hanıma kullandırır. Arabasında yaz kış zincir, takoz, çekme halatı, yedek ampul, yedek silecek lastiği bulundurur, cebinde lastik basıncı ölçme cihazı ile ince bir el feneri taşırdı.

Rahatına düşküdü. Kendi konforu için estetik kaygıları bir tarafa bırakarak muhtelif tadilatlar yaptırır, oturduğu yerden dünyayı görmek isterdi. Koltuğunu ve klozet taşını yükselttirir, komedini kestirir, kapılara ip bağlardı.

Hayirseverdi; Devlet Hastanesinin gasil hanesine şofben bağışlamıştı.

Niğde'nin tüm dilencilerini; "Allah versin" diyerek kapıdan kovalar, sadece Muammer'e bozuk para tabağını uzatır, o da içinden beş on kuruş alır, fısıldayarak dükkândan ayrılırdı.

İstiklâl Gönücü, otuz sene Niğde'de ticaret yaptıktan sonra babasının izinden gidip kendini emekli etti; kış aylarını İstanbul'da, yazları Niğde'de geçirmeye başladı.

Yeniliklere geç adapte olur. Yerli otomobil ve televizyon çıktığında önce yakın çevresinin almasını bekleyip, ancak onların memnun kaldığından emin olduktan sonra almaya cesaret edebilmişti.

Yolculuğa çıkacağı zaman günler öncesinden çantasını düzenler, götürüleceklerin listesini yapar, kendini manen ve bedenen hava değişikliğine hazırlardı. Otobüs veya trenle yolculuk yapacaksa üç dört saat öncesinden gider, koltuğuna otururdu.

Babasının hayat tarzını ömrü billah tatbik etti. Her gün kahvaltıda sonra aspirin alır, her derde deva olduğuna inanırdı.

Ömründe hiç fırtınalar, maceralar olmadı, hovardalık yapmadı. En kötü alışkanlığı sigaraydı. Onu da keserek içerdi. Tek sigaray meşhur Singer makasıyla iki üç kez keser, ağızlıkla gün boyunca içerdi. Sağlıklı beslenir, ağır yemezdi. Yemek sonrası mutlaka elma yerdi.

Yaşam tarzına göre yüz yaşını devirmesi lazımdı... 79'a kadar yaşadı...

Vel-i nimetim, manevi babamdı...

Vel-fatinın 20. senesinde saygıyla anıyorum.

TEŞEKKÜR

"Niğde AT KÜLTÜRÜ" Kitabının yazarı hemşerimiz, **Alper GÖNCÜ**, vakfımıza katkı için kitabından 30 adet hediye etmiştir. Kendilerine teşekkür ederiz

KISSADAN HİSSELER

Hüseyin ÇELİK

16. Dönem Niğde Milletvekili
İnşaat Yüksek Mühendisi

Dergimizin bu sayısında büyük yazarımız RAHMİ TURAN'IN "SÖZ KONUSU VATAN İSE" kitabından ATATÜRKLE ilgili bir bölüm. Bir de Ankara da ki KOCATEPE CAMİSİNİ kısaca anlatacağım.

ATATÜRK VE İNGİLİZ BİNBAŞI SALTER

Onunla ilgili birçok anı vardır. Bugün bunlardan birini nakledeceğim. Emekli Hava Albayı Kemal İntepe hatıralarında anlatıyor:

1941 yılında İngiltere'ye uçuş eğitimi için gitmiştik. Londra'ya vardığımızda, yaşlı bir İngiliz hava binbaşı, irtibat subayı olarak görevlendirilmişti. Adı Mr. Salter olan bu subay Türkçeyi bizlerden daha iyi konuşuyordu. Mr. Salter'i birkaç defa eşi ile birlikte ikinci çayına davet ettim. Oda beni akşam yemeklerine evine çağırıyordu. Emekli Binbaşı Salter bir akşam bana şunları anlattı.

"1919 yılında Piyade Binbaşı Salter olarak Samsun'daki İngiliz İşgal Tabur Komutanı idim. 18 Mayıs 1919 günü İstanbul'daki İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanlığı'ndan şifreli bir telsiz telgrafı aldım. Bu telgraf, '16 Mayıs 1919 günü, Mustafa Kemal adında bir Türk generalinin, Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrıldığını, eğer Samsun'a inecek olursa tutuklayarak İstanbul'a gönderilmesini istemekte idi. Gerekli emirleri verdikten sonra Samsun'a indim. Şehir her zamankinden daha kalabalıktı. Bu kalabalık Pazar kalabalığından farklı görünüyordu. Siyah çizmeli, külot pantolonlu ve siyah kalpaklı, sert bakışlı kimselerin çokluğu dikkatimi çekti. Sonradan Bunların Türk subayları olduğunu öğrendim. Durum çok nazikti, Dört gün önce Yunanlılar İzmir'i işgal etmişler; Türkler buna çok sert bir tepki göstermişlerdi. Rum tercümanım çok korkuyordu. Bütün gece hiç uyuyamadım" 19 Mayıs günü sabah erkenden iskeleye gittim. Sabah namazından çıkan herkes sahile inmişti. Kurtarıcıları bekliyorlardı. Askerlerimle çevreyi kontrol altına aldım. Denizde, batı tarafında bir duman görüldü. Sahildeki kalabalık heyecanlıydı. Bir de baktım ki, her askerimin arkasında siyah çizmeli,

kara kalpaklı bir Türk subayı duruyor. Hepsinin de silahlı olduğu muhakkak. Vapur iyice görüldü.

Görevimi iskele üzerinde yapamayacağımı düşünerek motoruma atlayıp vapura doğru hareket ettim. Mustafa Kemal Paşa'yı orda tutuklayacaktım. Vapura ilk varan benim motor oldu. Beraberimde getirdiğim iki erimi motorda bırakarak, tercümanımla birlikte vapurun iskelesine tırmandım. Güvertede beni selamlayan iki tayfaya; Vapurdaki generali görmek istiyorum, dedim. Bir tanesi önümüze düşerek bizi salonun kapısına kadar götürdü. Kapıdaki görevli durumu içeriye bildirdi ve geriye dönüp bizi salona aldı. Herkes ayaktaydı.

Ortada mavi gözlü, sert bakışlı kişi ile göz göze gelince ne söyleyeceğimi şaşırđım. Sert bir asker selamı verirken ağızımdan şu sözler döküldü Taburum emrinizdedir! Bunu nasıl söylemişim? Daha önce hiç böyle bir şeyi aklımdan bile geçirmemişim. Rum tercümanın şaşırđı, bir an durakladı. Ben kendisine dönüp bakınca hemen toparlandı ve Türkçe olarak generale ilettili. Mustafa Kemal Paşa'nın yüzünde hafif bir tebessüm belirdi, teşekkür etti ve beni de yanına alarak dışarıya çıktı. Sanıyorum, bakışlarımdan etkilenip bir anda teslim olma kararı vermişim. Gözlerinin, inanılmaz bir etkileyici gücü vardı. Öteki sandallar da vapura ulaşmışlar; çevreyi doldurmuşlardı. Mustafa Kemal Paşa, gemiye çıkan birkaç kişiyle tokalaştıktan sonra, vapurdan benim motorumla ayrıldık. İskeleye vardığımızda muavinime taburu safta toplayıp silah çattırmasını ve hepsinin Türk makamlarına teslim olmasını emrettim. Biraz durakladı sonra asker selamı verip ayrıldı ve emrimi aynen yerine getirdi. Taburu o siyah çizmeli, kara kalpaklı kişiler teslim almıştı... Bu yüzden, İngiltere'ye dönünce askeri mahkemede yargılandım. "Bir İngiliz subayı, nasıl olur da bir Türk generalin emrine girer? Bu vatan hainliği diyorlardı"

ATATÜRK İÇİN YARGILANAN İNGİLİZ SUBAY!

Atatürk'ün 19 Mayıs günü Samsun'a çıktığında, onu tutuklayıp İstanbul'a yollamakla görevli olan, fakat tutuklayacağı yerde Atatürk'ün bakışları karşısın da

donup kalarak, taburuyla birlikte teslim olan İngiliz subayı Binbaşı Salter olayın devamını şöyle anlatıyor:

Mustafa Kemal Paşa benim yanıma, o siyah çizmeli, kara kalpaklı kişilerden birini vererek kendi makam otomobilimle ve kendi şoförümle birlikte, misafir edileceğimi söyledikleri Ankara'ya gönderdi. Taburumun tutuklu erlerinin' de Çorum, Çankırı ve Kastamonu'da kurulan esir kamplarına yerleştirildiklerini öğrendim. Türklerin kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar Ankara'da Hacı Bayram Veli Camii'nin önündeki cadde üzerinde bulunan iki katlı ahşap bir evde kaldım. Hizmetimi göreceğini söyledikleri, fakat aslında gardiyanım olan ve sıkça suyum çıkartacak kuvvetli bir kadınla dört seneye yakın bu evde oturdum. Savaşın sonunda imzalanan anlaşma gereğince ben ve taburum, Malta'daki Türk esirlerle değiştirildik

İngiltere'ye döner dönmez tutuklandım ve vatana ihanet suçundan divanı harbe verildim. Hakkımda ağır hapis isteniyordu! Ben askeri hapishanede tutuklu iken ziyaretime gelen ailem savunmamı yapabilmem için bana birçok gazete ve kitap getirmişlerdi. Onlardan yaralanarak, kısa fakat öz bir savunma hazırladım. Bana isnat edilen suç, taburumu hiç direnmeden teslim edişim idi. Savcı, teslimiyetimin vatana ihanetle eşdeğerde bir suç olduğunu iddia ediyor ve en ağır şekilde cezalandırılmamı istiyordu. Yüksek Askeri Mahkeme'nin önüne çıktığımda savunmamı büyük bir soğukkanlılıkla okudum ve şu cümlelerle bitirdim.

"Sayın hâkimler... Başbakanımız Lloyd George, Avam Kamarası'nda şöyle bir soruya muhatap olmuştur: Yunanlıları silahlandırarak 15 Mayıs 1919 da İzmir'e çıkarttık... Ve o tarihten bu yana milyarlarca sterlini bulan masraflar yaptık. Sonuç ne oldu? Yunanlılar İzmir'de denize döküldüler. Ayrıca Anadolu'daki bütün Rumlar atıldılar veya göçe zorlandılar. Bu olayda bizim kazancımız nedir? Hiç... Bu akılsızca bir gaf, korkunç bir hata büyük bir felaket değil midir? Bu sert ve suçlayıcı soruya karşılık Başbakanımız Lloyd George şu cevabı vermiştir: "Yüzyıllar bir veya iki dâhi yetiştirir. 20. Yüzyılın dâhisinin Mustafa Kemal adıyla Türkiye'den çıkacağını ben nereden bilebilirim". Görüyorsunuz sayın hâkimler... Karşınızdaki bu subay, Başbakanımızın bahsettiği 20. Yüzyılın dâhisi ile hiç beklemediği bir anda karşı karşıya ve göz göze gelmişti. Ne yapabilirdi? Eğer ben o gün başka türlü hareket edecek olsaydım, bugün benimle beraber bütün taburumun mezarlarını ziyarete gelecektiniz. Fakat şimdi, eceli ile ölmüş olan üç erimizin dışında

hepimiz sağ salım yurdumuza dönmüş, ailelerimize kavuşmuş durumdayız. Karar yüksek adaletinizindir"

Beraat ettim ve terhise tabi tutuldum. Ailemle birlikte Türkiye'ye gidip Mustafa Kemal Paşa'yı ziyaret ettim. Paşa beni muhteşem nezaketiyle karşıladı. Tekrar görevli olarak İngiltere'ye çağrılmasaydım, Türkiye'de kalacaktım.

İngiltere'ye döndüğümde beni, Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne aldılar ve... İstihbarat Başkanlığı'nda önemli bir görev verdiler. Türkiye ile İngiltere arasında irtibatı sağlayan gurupta görev yapıyorum.

ANKARA KOCATEPE CAMİİ

Kocatepe Camii'nin temeli 30 Ekim 1967 tarihinde Ankara'nın Kızılay semtinde şehrin birçok yerinden görülebilecek yüksekçe bir tepede atılmıştı.

Hüsrev TAYLA ile Fatin ULLU ENGİN in projesini çizdikleri, XVI. Yüzyıl estetiği ile XX yüzyıl teknolojisinin imkânlarını birleştiren Kocatepe, 4 minaresi ile Selimiye'yi, merkezi kubbe ve yarım kubbeleriyle Sultanahmet'i andırır.

67x67m (toplam namaz alanı 5288 m²) ölçüsündeki asıl cami kısmı, 48,50 metre yüksekliğinde, 25,50 metre çapında bir ana kubbeyle örtülüdür.

Ana kubbe etrafında 4 yarım kubbe yer alır, bu yarım kubbeler 12 kubbeyle genişletilmiştir. Kubbeler geleneksel tarzda kurşunla kaplanmıştır. Ana kubbe, her biri 3 metre çapında 4 büyük ayak (fil atağı) üzerine oturtulmuştur.

Hem mekân genişlemiş, hem de cemaatin bölünmesi önlenmiş ve ana mekâna ferahlık getirilmiştir. Asıl cami kısmına künde kari (ahşap geçmeli) tarzda yapılmış bir ana ve 4 yan kapıdan girilir. Bu 5 ayrı kapı, cemaatin giriş-çıkışına kolaylık sağlar. Caminin kuzey kısmı, ana giriş kapısı önünde, 2400 metre karelik revaklı avlu etrafında 14 metre yüksekliğindeki revaklar, 76 kubbe ile örtülüdür. 88 metre yüksekliğindeki üçer şerefeli 4 minareye merdiven ve asansörle çıkılır. Beyaz mermerden yapılmış olan mihrap 10 metre minber ise 8,70 metre yüksekliğindedir. Asıl cami bölümü olan ana mekân "U" şeklinde çift katlı mahfiller sarar. Mahfiller klasik İstanbul camilerinde tek katlı iken, bu camide iki katlı olarak düşünülerek, harem kısmına özel bir görünüm ve daha geniş kullanım alanı kazandırılmıştır. Mahfillere, ana mekâna bakan ve yüzleri mermerle kaplı olan 6 merdivenle çıkılır. Taban (zemin) dan ısıtma sistemi bulunan Kocatepe Camii'nin inşası tamamlanarak resmi açılışı 28 Ağustos 1987 de yapılmıştır.

CUMHURİYET EKONOMİSİ VE HİCRİ BAYSAL GERÇEĞİ

Süleyman GÜNEY

Atatürk'ün doğum yılı 1881' de Osmanlı İmparatorluğu borçlarını ödeyemediği için DÜYUNU UMUMİ İDARESİNİN kurulmasına razı olmuş, önemli VERGİLERİN bir kısmının bu idare tarafından toplanılmasıyla Osmanlı YARI SÖMÜRGE durumuna gelmişti.

1881 yılına gelirken Dolmabahçe'yle birlikte altı yeni saray yapılmış; Padişahın kızının düğününe de iki milyon sterline yakın para savrulmuştu. Bitmeyen Balkan Savaşları, Trablusgarp ve Birinci Dünya Savaşları sonunda 1918 yılında da MONDROS Ateşkes Antlaşması'yla Osmanlı İmparatorluğu fiilen tükenmişti.

Ekonominin genel görünüşü ise; birbirini izleyen savaşların olumsuzlukları yanında sürekli dış borçlanmayla uluslararası finans güçlerinin etkisine girmiş; sanayisini geliştirememiş, tarım alanında iktisadi olarak az gelişmiş, imparatorluğun savurganlığa dayanan ticaret ve bütçe açıklarına çare üretemez haldeydi.

Mustafa Kemal Atatürk Mecliste 01 Mart 1922' de yaptığı konuşmada "KOCA BİR İMPARATORLUK KİBRİTİNİ, ŞEKERİNİ DAHİ DIŞARIDAN TEMİN ETMEK DURUMUNDA" diyordu.

Milli mücadeleyle başlatılan Anadolu'da varoluşun, yeniden dirilişin mucizesi yaratılarak bağımsız bir "ULUS DEVLET" kurulacaktı. Mali bağımsızlığa ulaşılması da öncelikle MİLLİ EKONOMİNİN inşa edilmesiyle mümkün olabilirdi. Cumhuriyet'in kurulması bile beklenmeden, kazanılan büyük savaşın üzerinden henüz beş ay geçmişken, Lozan'ın askıya alınmasına rağmen 17 Şubat 1922 tarihinde İZMİR İKTİSAT KONGRESİNDE, 1135 kişiyle ekonominin bir an önce harekete geçirilmesi için önemli tarihi

kararlar alınıp, "asıl savaş ekonomik bağımsızlık savaşıdır." diyerek MİLLİ EKONOMİNİN temelleri atılmaya başlanmıştı.

HİNT MÜSLÜMANLARININ Mustafa Kemal'in şahsına gönderdiği yardım parasından ordunun ihtiyaçları için harcanan kısımdan kalan nakit 250.000 lira ana sermaye olarak konmuş ve İş Bankasının toplamda bir milyon liralık sermaye ile kurulması sağlanmış. Aynı İş Bankası da yüzde altmış sekiz hissesiyle "İstanbul ve Trakya Şeker Fabrikaları A.Ş." nin kurulmasına öncülük etmiştir.

Aynı süreçte Fabrikaların kurulmasını teşvik ve özendirmek için, Şeker Fabrikalarına Bahş onulan İmtiyaz ve Muafiyet Hakkındaki çıkarılan 601 sayılı özel yasanın da desteğiyle; 26.11.1926 'da Alpullu, 17.12.1926 da Uşak, 1933'te Eskişehir, 1934' te Turhal, 1953' te Adapazarı, 1954' te Amasya, Konya, Kütahya, 1955' te Burdur, Susurluk, Kayseri, 1956' da Erzurum, Erzincan, Elazığ, Malatya Şeker Fabrikaları; Alman, Çekoslovak ve Fransız firmaları tarafından kurulabilmiş, önemli malzemeler ilgili firmalar tarafından döviz karşılığı yurt dışından getirilmişken, 27 Ekim 1962 yılında kurulan Ankara Şeker Fabrikası yüzde yetmiş oranında yerli malzemeyle yerli mühendis yerli işçi ve yerli montaj ekibiyle kurulmuştur.

İlk defa yerli şeker fabrikasının montajının tamamlanıp üretime alınmasıyla birlikte Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü STRATEJİK bir adım daha atarak yeni şeker fabrikalarının yapılabilmesi için; "FABRİKA YAPAN" Fabrikaların kurulmasına karar vermiştir.

Sırasıyla; 1968' de Ankara Makina, 1969' da Eskişehir Makina, 1977' de Turhal Makina, 1978' de Afyon Makina ve 1988 de Erzincan Makina fabrikaları kurularak 13 YERLİ Şeker Fabrikası ve yurtdışında da Özbekistan'ın ilk Şeker fabrikası üretime kazandırılmıştır.

Türkiye’ de bu yerli fabrikalarla birlikte üretimin katlanması ve CUMHURİYET EKONOMİSİNİN gelişmesini sağlayan adımların atılmasında Etimesgut’ta ilk defa yerli olarak üretilen Ankara Şeker Fabrikasının yol göstericiliği büyük önem arz etmiş, iftihar sebebi olmuştur. 1960-1962 yıllarının imkânsızlığında cesaret gösterip Montaj ve Fabrika

Müdürlüğü sorumluluğunu üstlenerek ortaya koyduğu bu yerli fabrika kurma vizyonu ile HEDEFLENEN CUMHURİYET EKONOMİSİNE omuz veren köşe taşlarından birisi de Türkiye’de ilk yerli şeker fabrikasını kurarak tarıma dayalı sanayinin büyümesine katkı sağlayan Yüksek Kimya Mühendisi HİCRİ BAYSAL olmuştur.

TÜRKİYE’DE ŞEKER FABRİKALARI

FABRİKALAR		AÇILIŞ TARİHLERİ	FABRİKALARI ÜRETEN VEYA KURAN FİRMALAR	MONTAJ VEYA FABRİKA MÜDÜRLERİ
1 ALPULLU	SATILDI	26.11.1926	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	M. TAKAÇI (ÇEKOSLAV)
2 UŞAK		10.12.1926	SKODA, ÇEKOSLAVAKYA (2)	M. GÜHERZ (ALMAN)
3 ESKİŞEHİR		20.10.1933	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	KAZIM TAŞKINT
4 TURHAL	SATILDI	26.9.1934	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	MUAMMER TUKSAYUL
5 ADAPAZARI	Pankobirlik	24.9.1953	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	NUH-E İLİPEKÇİ
6 AMASYA	Pankobirlik	8.9.1954	SALZGITTER, I.GESELLSCHAFT, ALMANYA (3)	ARIF SİYALİ İOĞLI
7 KONYA	Pankobirlik	19.9.1954	SALZGITTER, I.GESELLSCHAFT, ALMANYA (3)	ÖMER ALP
8 KÜTAHYA	Pankobirlik	4.11.1954	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	İSMAIL BAYRAMOĞLU
9 BURDUR		7.9.1955	SALZGITTER, I.GESELLSCHAFT, ALMANYA (3)	MÜNÇİ AKAKINCI
10 SUSURLUK		7.9.1955	SALZGITTER, I.GESELLSCHAFT, ALMANYA (3)	FAHRİ SONMEZ
11 KAYSERİ	Pankobirlik	2.10.1956	FIVES-LILLE, FRANSA (4)	NİZHAT TUFFKÇİ
12 ERZURUM	SATILDI	24.9.1956	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	SÜLEYMAN GENÇER
13 ERZİNCAN	SATILDI	30.9.1956	BUCKAU R. WOLF, ALMANYA (1)	ALİ MUTLU
14 ELAZIĞ		1.10.1956	CAIL, FRANSA (6)	İLİSAH DUMAN
15 MALATYA		1.10.1956	FIVES-LILLE, FRANSA (4)	MÜNÇİ AKAKINCI
16 ANKARA		27.10.1962	İLK YERLİ ŞEKER FABRİKASI	HİCRİ BAYSAL
17 KASTAMONU		14.11.1963	MUHTELİF FİRMALAR	ALİ MUTLU
18 AFYON ŞEKER FAB.	SATILDI	28.10.1977	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	
19 MUŞ ŞEKER FAB.	SATILDI	21.12.1982	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	
20 İLGIN ŞEKER FAB.		28.12.1982	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	
21 BOR ŞEKER FAB.	SATILDI	15.1.1984	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	RENKLENDİRME
22 AĞRI ŞEKER FAB.		12.10.1984	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	İlk Türk Fabrika Müdürü
23 ELBİSTAN ŞEKER FAB.	SATILDI	30.11.1985	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	İLK YERLİ ŞEKER FABRİKASI
24 ERCİŞ ŞEKER FAB.		.1988	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	İlk yerli fabrikayı kuran Fab.Müdürü
25 ÇARŞAMBA ŞEKER FAB.		.1989	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	TŞFAŞ Makina Fabrikaları
26 EREĞLİ ŞEKER FAB.		15.3.1989	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	tarafından kurulan Şeker Fabrikaları
27 ÇORUM ŞEKER FAB.	SATILDI	27.9.1991	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	Özel Şeker Fabrikaları
28 KARS ŞEKER FAB.		13.10.1993	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	TŞFAŞ tarafından yurt dışında
29 YOZGAT ŞEKER FAB.		.1998	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	yapılan Özbekistan’ın ilk şeker
30 KIRŞEHİR ŞEKER FAB.	SATILDI	.2000	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	fabrikası
ÖZBEKİSTAN ŞEKER FAB.		.1998	TŞFAŞ MAKİNA FABRİKALARI	
1 ANKARA MAKİNA FABRİKASI		1968	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	ÜSTÜN ENGÜR
2 ESKİŞEHİR MAKİNA FABRİKASI		1969	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	ŞAHABETTİN TELLİ
3 TURHAL MAKİNA FABRİKASI		1977	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	KERİM DOĞTAŞ
4 AFYON MAKİNA FABRİKASI		1978	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	AGAŞ ÖZTAŞ
5 ERZİNCAN MAKİNA FABRİKASI		1988	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	BEHRAM ÖZTÜRK
6 ELEKTROMEKANİK AYG.FABRİKASI		1977	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	HALİT KARA
ÇUMRA 2004, BOĞAZLIYAN 2006, AKSARAY 2008 Ş.FAB. FRANSIZ FİRMALAR				

ÇUMRA	Pankobirlik	24.9.2004	YURT DIŞI, FRANSA FİRMASI	
BOĞAZLIYAN	Özel şirket	9.11.2006	YURT DIŞI, FRANSA FİRMASI	
AKSARAY	Özel şirket		YURT DIŞI, FRANSA FİRMASI	

FABRİKALAR	AÇILIŞ TARİHLERİ	FABRİKALARI ÜRETEN VEYA KURAN FİRMALAR	MONTAJ VEYA FABRİKA MÜDÜRLERİ
ANKARA MAKİNA FABRİKASI	1968	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	ÜSTÜN ENGÜR
ESKİŞEHİR MAKİNA FABRİKASI	1969	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	ŞAHABETTİN TELLİ
TURHAL MAKİNA FABRİKASI	1977	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	KERİM DOĞTAŞ
AFYON MAKİNA FABRİKASI	1978	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	AGAŞ ÖZTAŞ
ERZİNCAN MAKİNA FABRİKASI	1988	TURKIYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	BEHRAM ÖZTÜRK

BİR ZAMANLARIN NİĞDE LAKAPLARI (2) "NEVİ ŞAHSINA MUNHASIR NİĞDELİLER" NİĞDE MERKEZ İLÇE

Dr. Y. Nadi ÖZDAMAR
Başkent- Niğde Vakfı Eski Başkanı

K

Köpüşler
Köpüşün Hüseyin
Köpüşün Mustafa
Kör Çobanın Ahmet
Kör Cemil
Kör İzzet
Kör Necibin Mustafa
Kör Oğlunun Kadir
Köşe Şabanın Hacı Ahmet
Köylü Oğlu Kadir
Kubalılar
Kubalının Hüseyin Nail
Kulaksızın Hasan
Kulanın Ahmet
Kurdun Hacı Ahmet
Kurtfakılar
Kurtfakının Mahmut
Kurusoğan Sabri Ağa
Kuşaksızın Mustafa
Kuşun Saadet Hanım
Kuzunun Hüseyin
Küçükağazadeler
Küçüğün Abdi Efendi
Külahçının Hüseyin
Külahın Mehmet
Küpler
Küpün Hasan Üssün
Kürdün Abdurrahman Efendi
Kürdün Ali Ağa
Kürdün İzzet
Kürekte Durmazın Veli
Kürt Gızının Mehmet
Kürt Gelin Mahsuse
Kürtoğulları

L

Lazoğlu Durmuş
Leblebicinin Abdullah Efendi
Leblebicinin Ali Efendi
Lemyelinin Sülman

Lağmenin Rasim

Lort Mehmet

Lort Osman

Lort Muhittin

M

Mahalın Halit
Malatyalının İhsan
Mananın Halil
Mebus Hakkı
Mebus Hüseyin
Melefenin Azize Kadın
Mercimeğin Kemal Hoca
Meyli Efendinin Fayık
Muhçının Hafız
Mıranlaz
Minarecinin Yunus
Minderpalsinin Ziya Bey
Mişkişahin Ahmet
Mubaşırın Şerafettin
Muçenin Ekrem
Muhacirin Hasan Hüseyin
Mulla İbişin Hayri
Mumcunun Hafız
Müezzinin Rıza
Müftübeyin Samih
Müftünün Hüseyin
Müslim Efendinin İrfan
Müsütün Şükrü
Mütelasi İzzet Bey
Mütevelli İzzet

N

Nalbantzadeler
Nalbantzade Zahit Efendi
Namağanın Ali
Nazlı Alinin Emine Kadın
Naynaslının Hüseyin
Neslinin Ali
Nezaketin Hüseyin
Ninkonun Sedat
Nisariefendi Hoca

Nizamcının Hilmi

Nizamın Hakkı

Nuhoğlunun Tahsin

Nuri Efendinin Sıtkı

O

Odacının Ali
Ofhasın Emine
Ohumuşun Hayriye
Okkalının Hakkı
Onsekizin Huriye
Ormancının Lütfü Efendi
Ossuraklı Mehmet
Otuzbirin Ahmet

P

Pabuççunun Dervişin Rahmi
Palancının Naim
Pallamparsığın Şaban
Paltanın Ahmet
Paltanın Talip
Pamuğun Mustafa
Parmaksızın Yusuf
Paşalının Fehmi
Paytoncu Avganın Tahsin
Paytoncu Kurt Memet
Pekmezin Mustafa
Pekmez yemez Ahmet
Perişanın Hacıemin
Pesenlerin İsmail
Petegin Munis
Pasbıyığın Kazım
Postacının Mehmet Efendi
Postallının Muammer
Postugüzelin Akkadın
Postuğun Ali
Poyrazın Ali
Püsküllüoğlunun Kadir

R

Ramatlılar
Ramatlının Hacı İsmail
Rasih Efendiler

Rofun Kamil
Ruşen Efendinin Derviş

S
Saatçi Durmuş
Saatin Recep
Saçlı Durunun Necip
Saçmacının İzzet
Saçmacının Tahsin Ağa
Saadettin Hocanın Ayı Erdal
Safiyaların Sami
Sakallının Mehmet
Sallabaşın Bekir
Samanyemezler
Samanyemizin Hafız
Sandallının Hıfzı
Saninin Ali
Saraan Kuddusi
Sariimamin Abdullah
Sarı Mustafanın Yakup
Satuğun Kazım
Sebatsızlar
Serdaroğlunun Muhterem
Seydinin Kör Simin
Seymenoğulları
Sırçan Süleymanlar
Sıvacının Kuddusi
Silavun İbrahim
Sinanzadenin Vahdi
Sipahioğulları
Sofunun Mustafa
Soğancılar
Solağın Ali
Solağın Arif
Songolu Hafız Ali
Soylular
Soylunun Gafur
Sümüklü Alinin Mehmet
Sütçünün Mehmet
Sütçü Lütfiye
Sütyanığının Mustafa
Süslü Nazmiye

Ş
Şabanın Hacı Emin
Şafaklar
Şafağın Kazım
Şafağın Rüştü
Şalağın Ahmet
Şalakçı Latif
Şakşaklar
Şapşağın Ahmet

Şarapçının Veyis
Şarapçının Mustafa
Şarapçı Veyisin Delioğlan
Şiriler
Şirinin Hacı Emin
Şello Mehmet
Şöhret Ana
T
Tacıroğulları
Tahavvüdün Mehmet
Tahtakülahın Ramazan
Talloğlu Hacı İzzet
Tantaşın Rıza
Taocağın Fadime Kadın
Taşçılar
Taşçının Hüseyin Efendi
Taşçının Hacı Emin
Taşkafa Yakup
Tatalıoğlu Hacı İzzet
Tatarın Lütfüye
Tavukçunun Rıza
Tecirin Kemal
Tekkenin Niyazi
Telgrafçının Çavuş Agâh
Telleğın Ahmet
Tepeimaminin Hacı Ali
Terzi Hacımın
Terzi Fakının Pire Hamit
Tezekçioğlunun Rahmi
Tıgdubenin Recep
Tıraşın Hakkı Efendi
Tıraşın Fuat
Tırığın Sıdika
Tırnivalının Zehra Hanım
Tırtıroğulları
Tırtırın Ahmet
Tipinin Ahmet
Tokmağın Ali
Tokmağın Seyfi
Topalhamidin Neşet
Topçunun Ali
Topçunun Müzeyyen
Toprakçioğlu Yunus
Topşeker Erol Hoca
Torunoğlunun Hacı Mehmet
Toskoparanın Mustafa
Tülemenin Mehmet Efendi
Türkmenin Ziya
U
Ustabaşının Kadir

Utçunun Necibe
Uzun Enes
Uzun Hüseyin
Ü
Üç Eteğın Hüseyin
Üç Kulakların Hacı Ağa
Üzümcünün İbrahim
V
Vahapoğulları
Vahdaların Sabri
Vakvaklar
Vakvağın Ziya
Velesbifci Hayret Ağa
Verhapoğlunun Hakkı
Vezerlinin Ahmet
Vezerin Ali Ağa
Vıdıvının Zühre
Vıdıvının Mehmet Emin
Vızvızın Hacı
Votvot Kemal
Y
Yabalıslar
Yağmuroğulları
Yahyalar
Yedierin Fehmi Bey
Yelin Ahmet
Yemencinin Osman
Yorgancının Teyfuk
Yötüğün İsmail
Yusuf Beyin Osman
Yüzbaşı Şakırpaşa
Z
Zaftanın Hasan
Zaftoğlunun Mustafa
Zaimoğlu Hüseyin Efendi
Zamzamin Ali
Zarifin Ahmet
Zavaracılar
Zephiyecinin Sabri
Zevzeğın Hilmi
Zeybeğın Mustafa
Zıybalığın Mehmet
Zilayazın Recep
Ziraatçının Ahmet
Zobunun Emin
Zorbalar
Zortallar
Zurnaclar
Zurnacının Saadettin
Züddoğların Abidin
Zülüfügüzelin Mulladın

NIĞBOR KÜLTÜR VE SANAT FESTİVALİ

Necmi PIŞKIN
NİKSED Yön. Kur. Başkanı

Kıymetli hemşerilerim, HalibasArt ve NIKSED (Niğde Kültür, Sanat ve Eğitim Derneği) olarak ilimizin uluslararası düzeyde tanıtımına katkı koymak amacıyla 2018 yılında birinci, 2019 yılında ikincisini ve 14-23 Ağustos 2020'de üçüncüsünü düzenlediğimiz etkinlikle, 1 ve 2nci etkinliklerimiz yerel, ulusal medyamızda ayrıca Balkanlar ve Avrupa medyasında adından söz ettirmiştir.

Belirlediğimiz hedeflerimize doğru hızla ve kararlılıkla ilerliyor olmamızın haklı gururunu yaşıyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz kültür ve sanat etkinliğimizin içeriği hakkında bilgi vermeden önce, sizlere bu projemizin mimarı ve sponsoru olan kıymetli Hemşehrimiz Sayın Serkan HALİLOĞULLARI'ndan söz etmek istiyorum. 1974 yılında Bor'da dünyaya gelmiş olan Haliloğulları, 1960-1970 yıllarında Bor siyasi tarihinde adından söz ettirmiş merhum Cüccü'lü Halil DURAK'ın torunu, çarşı esnaflarından yüncü merhum Yaşar DURAK'ın oğlu olup; evli ve 4 çocuk babasıdır.

Uzun yıllar İngiltere'nin Poole şehrinde yaşamını sürdüren Haliloğulları, bu şehirde işletmeciliğini yaptığı bir kafeterya da 2010 yılında talep üzerine gerçekleştirdiği bir resim sergisi vesilesi ile sanat dünyasının tanınmış isimleri ile tanışma fırsatı bulmuş, daha sonra ki yıllarda bu etkinliklerini sırasıyla; Makedonya, Kosova ve İstanbul Beylikdüzü'nde gerçekleştirmiştir.

Bu organizasyonlar sırasında tanıştığı farklı ülkelerin sanatçıları ile yıkılmaz gönül köprüleri kurmuş ve güvenlerini kazanmıştır.

Bu yıl 3ncüsünü düzenlemekte olduğumuz etkinliğimiz, Ağustos 2020 tarihinde Bor Belediye Kültür Evimiz de (Eski Rum Kilisesi) yurt içi ve yurtdışından gelen 30 sanatçının resim çalıştay'ı ile başlamıştır.

Bu etkinliğimiz içerisinde, Niğde Güzel Sanatlar Lisesinin öğretmen ve öğrencilerinin daha önceden

hazırlamış oldukları Niğdeli şehitlerimizin 18 adet yağlı boya resimleri ve Aksaray Güzel Sanatlar Lisesimizin gönderdiği eserlerde sergimizde yer almıştır.

Geçmiş dönem siyasilerimizden TBMM 'nin Ağa unvanı ile bilinen eski Gümrük ve Tekel Bakanı kıymetli Hemşehrimiz merhum Haydar ÖZALP ağabeyimizin özel fotoğraf sergisi için stant açılmış.

Ülkemizin yakından tanıdığı iki kolunu bir kazada kaybetmiş ağzıyla tuttuğu özel kalemle yaptığı resimlerle ün salmış değerli sanatçımız Yusuf AKGÜN "Engelsiz Empati" çalıştay'ı ile ikinci kez aramızda bulunmaktadır.

2018 Yılında 1nci Uluslararası NiğBor Kültür ve Sanat Günleri kapsamında yurt dışından 55, yurt içinden 30, toplamda 85 kişilik bir sanatçı kafilesini ilimizde ağırlamış ve 5 gün süren çalıştay sonucunda ortaya çıkan eserlerin başta; Gümüşler manastırı, Ak Medrese, Niğde Kalesi ve Bor Rum Kilisesinde düzenlenen etkinliklerle sonlandırılmıştır. Yaygın ve yerel medyada yapılan haberlerle, ilimizin marka kent olmasına katkı sağlamıştır.

2019 yılı 2nci Uluslararası NiğBor Kültür ve Sanat etkinliklerinde ise, yine yurt içi ve yurtdışından gelen 30 sanatçının 5 gün süren çalıştay'ları sonucunda ortaya çıkan eserlerin sanatsever hemşerilerimizle buluşmasına vesile olduk.

Özellikle, 2ncisi düzenlenen etkinliklerde tüm Dünya'nın yakından tanıdığı yaptığı eserlerle, 10 kez rekor kırmış ve Guinness Rekorlar Kitabı'na girmeyi başarmış Türk Dostu Arnavut Sanatçı Saimir STRATTI, İlçemiz Bor'da 40 gün süren özverili çalışması sonucunda 15 m2 bir panoya 250.000 vida ile "Atatürk ve Bayrak" konulu eserini ortaya çıkarmış. Bu eseriyle Guinness Rekorlar Kitabı'na girmeyi başarmıştır. Dünya'da eşi benzeri olmayan eser, başta ülkemizde, Avrupa ve Balkan medyasında geniş yankı bulmuştur.

2nci etkinliğimiz içerisinde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde düzenlediğimiz konferansımıza katılan sanatçılarımız, engin deneyimlerini ve mesleki yaşamları hakkında merak edilen sorular hakkında öğrencilerimizle söyleşiler yapmış.

Yine 2nci Uluslararası Kültür ve Sanat Günleri kapsamında Karadeniz Teknik Üniversitesi den gelen Kadir ŞİŞGİNOĞLU bizlere kültürel miraslarımız ve bunları korumanın gerekliliği konusunda bilgilendirmesiyle aramızda bulunmuş.

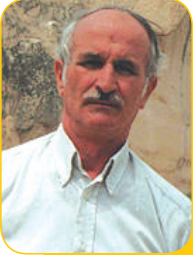
2nci etkinliğimizde Antalya Down Sendromlu çocuklardan oluşan ekip GURUP LOKOMOTİF BAND ve

Türkiye'nin tanınmış darbuka ustası olan Müslüm DÖNER bizlere eşlik etmiş ve muhteşem bir müzik şöleni yaşatmıştır. Amacımız marka kent olma yolunda emin adımlarla ilerleyen ilimizin tanıtımına ulusal ve uluslararası boyutta katkı sağlamaktır. Her defasında bir hayalle yola çıktığını söyleyen Sn. HALİLÖĞÜLLAR'ını yürekten kutluyor, hayallerinin en kısa sürede gerçekleşmesini diliyorum.

Yaptığımız bu etkinliklerde ilk yola çıktığımızda bizlere inanan ve destek veren Sn. Valimiz Yılmaz ŞİMŞEK'e özellikle teşekkür ediyoruz.

GEDİKLİ PAŞA

Prof. Dr. Asım TANIŞ

1) Sabahattin Ali, bence, 1940-48 dönemini konu edinen, “Bahtiyar Köpek” adlı öyküsüne başlarken, aşağı yukarı, şöyle söylüyordu: -Tanıdıklarım bana “Neden hep acıklı, üzüntülü olayları anlatan öyküler yazıyorsun?” diyorlar.

Ben de onlara şu karşılığı veriyorum: “Ulusum, şimdi anlatacağım öyküdeki köpeğin mutluluğunun yüzde onuna erişsin, yemin ediyorum bir daha onların yakındıkları acıklı, üzüntülü öyküleri yazmayacağım!” Ne yazık ki Sabahattin Ali 1948’de, 48 yaşında, öldürülmüştür. Dolayısıyla, ulusunun, hemen olmasa da, ekonomik açıdan, ulaştığı düzeyi görememiştir. Yaşasaydı da, ortalama yaşam süresi, en iyi koşullarda, 70-80 yıl olduğundan, gene göremeyecekti. Öyle olunca da acıklı, üzücü öyküler anlatmayı sürdürecekti. Sabahattin Ali, Türkiye’nin epeyce yerinde görev ya da başka nedenlerle bulunduğu için, ülkenin durumunu oldukça iyi biliyordu. Niğde İl’inin, bu il içindeki Kemerhisar’ın da durumu onun bildiği, belki de daha kötü, ölçüler içinde sayılabilirdi. 3ncü binyıl başlarındaki, bugünkü Kemerhisar’da, artık, eskiden bir eşek bağı olduğunda iyi sayılabilecek her kapıda bugün aşağı yukarı 3-4 araba duruyor ama onun, öykülerinde anlattığı, 1930-50 yıllarındaki toplumsal durum buralarda da aynıydı, belki daha da kötüydü. Ömer Kaynak’ın, uzun öykü ya da kısa roman diyebileceğimiz, iki yapıtında, “Ömür Bir Nefes” ile “Gedikli Ağa” da anlatıp dile getirdikleri, Sabahattin Ali ve öbür toplumsal gerçekçi yazarların ölümsüz kıldıkları öykü ve yapıtlardakinden hiç de geri kalmaz, belki de onlarınkinden çok daha etkileyicidir, bence.

2) Yaklaşık bin yıl, 1900'lere kadar, Türk yazını, ne yazık ki toplumun büyük, ezici çoğunluğunu oluşturan tabanın, köylünün, yoksulun, hiç de iç açıcı olmayan, “acıklı, üzücü” yaşamıyla, yaşam koşullarıyla ilgilenmemiş, ilgilenme gereği duymamış, tabandaki toplumdan uzak, o toplumun dilinden uzak, kendi kısır döngüleri sayılabilecek, topluma en küçük bir yararı olmayan, bugün artık dilini de yukarı bütün

bir bölümünün, 1930’lu baskısı yıllardan 1950’li yıllar arasındaki, ağalar, ağalık düzeni inanılmaz ancak gerçek, korkunç, kimsenin anlamadığı, boş bir dünya içinde dönüp durmuş, altı yüz yıl sonra sonu çok kötü biten imparatorluk gibi, o da yıkılıp gitmiştir.

3) Türk yazınında, Türk toplumunun, tabanı, ilk kez, Nabizade Nazım’ın “Karabibik” adlı öyküsü ve Ebubekir Hazım Tepeyran’ın “Küçük Paşa” adlı küçük romanı ile sesini duyurmuştur. Bu iki yapıttan özellikle ikincisinin yazarının Niğdeli olması, küçük romanında anlattığı olayın kahramanlarının da dilinin bölgemizin dili olması sevindiricidir. “Küçük Paşa” da, kendi ölçülerinde, köylülerin, özellikle bir köylü çocuğunun sonu çok acı biten bir öyküsünü, oldukça sürükleyici, ilginç biçimde anlatmaktadır.

4) 1946’da ölen Ebubekir Hazım Tepeyran, başarılı, pek çok açıdan önemli, “Küçük Paşa” denemesini sürdürmemiş. Onun yerine başka Türk yazarları, artık oldukça yaygın biçimde, köy, köylü yani toplumun tabanın yaşamını konu edinen pek çok yapıt ortaya koymuştur. Ancak bu yazarlar, yapıtları arasında, Niğde’den çıkmış bir başkası yok desek sanırım yanılmıyoruz. Hele hele, Niğde İl’inin, geçmişi açısından belki de en önemli kasabası, eskinin 7-8 binlik geçmişi olan Tyana’sı, bugünün Kemerhisar’ından, başka açları, alanları bırakalım, yazın açısından, 3ncü binyıl başlarına dek, bir tek yazarın bile çıkmamış olması da çok düşündürücüdür.

5) 1974 Kemerhisar doğumlu Ömer Kaynak’ın, 2018 yılında yayımladığı, kendi aile yaşamını konu edinen, “Ömür Bir Nefes” adlı uzun öyküsü de, Sabahattin Ali’nin yaşamda olduğu 1940’lı yıllardan başlayarak, aşağı yukarı 1980’li yıllara dek geçen süre içinde, yoksul bir ailenin, kendi ailesinin, yaşamını, gerçek olduğu için, daha çok acı ama başından sonuna dek sürükleyici, okuru etkileyici biçimde dile getirmiştir. Bu yapıtın öbür Türk köylü yazını yapıtlarından hiç de kalır yanı olmadığı, onlar içinde yer alacağı kuşkusuz söylenebilir. Ömer Kaynak, “uzun öykü” den

çok "Küçük Roman" denebilecek, ikinci yapıtı, "Gedikli Ağa" da, bu kez, Kemerhisar'ın, Türk toplumunun tabanının, yalnızca bir ailesinin bireylerinin değil, pek çok ailesinin aşağı, altındaki, yaşam koşullarını, gene, önceki yapıtında görülen, belki ondan daha da ustalaşmış, sürükleyici, etkileyici, ayrıntılı biçimde işlemektedir. Belki kimi yönlerden Fakir Baykurt'un, 1959'da çıkan, "Yılanların Öcü" romanına benzetilebilir. Ancak, "Gedikli Ağa" da işlenen, anlatılan olaylar,

şu ya da bu açıdan, sıkıntılı olsa da, doğal koşullar içinde sayılabilecek ölçüleri çok çok geride bırakıyor, unutulmayacak, bir yeryüzü cehennemini, bütün yönleriyle, korkunçluğuyla dile getiriyor. Bu yapıt da, bence, bırakalım öbürlerini, Türk Köylü Yazını içinde, gereken yerini alacaktır!

P.S. Sayın Ömer Kaynak'ın, çıkmak üzere olan, "Humam'ın Gizemi" başlıklı, "Gedikli Ağa" gibi, belki ondan da çok sürükleyici, yapıtıyla ilgili yazım da söz konusu yapıtın başında olacaktır.

BORLU BESTEKÂRIMIZ ATILLA YILDIZ

Nuh ÇETİN

"Sanat yaşantısının izdüşümüdür" derler.

Bir bakıma sanat, sanatkârın yaşamı boyunca hücrelerinin derinliklerine kadar sindirdiği izlenimlerin dışa yansımış hâlidir. Önemli olan, bu duyguların gerçeğe en yakın biçimiyle sanatseverlere ulaştırılmasıdır.

Sevgili kardeşim Atilla Yıldız, uzun yıllar ötesinden biriktirdiği izlenimlerini kendisini bekleyen zor koşullar altında izleyicisine yansıtmayı denemiş.

Zor koşullar; çünkü yaşamını sürdürdüğü Bor ilçemizde sanatsal faaliyetlerini yönlendirme, diğer sanatçılarla karşılıklı etkileşimler sağlama, belli disiplinler halinde sunuma hazırlama konularında son derece yetersiz bir altyapıyla yetinmek zorunda kalmış.

Ancak bu handikap, her biri izleyiciye özgün lezzetler yaşatan eserlerine avantaj olarak yansımış: Sanatçı-

mız duygularını belli disiplinlere tâbi tutmak, doğallığını törpüleyerek sunî şablonlara sığdırmak zorunda kalmamış. Hislerini muhataplarından etkilenmeden, muayyen klişelere sığdırmak zorunda kalmadan aktarma şansı yakalamış.

Böylece küçük yaşlardan itibaren bir gramofonun iğnesinden kulağına yansıyan cızırtıları, ikircikli adımlarla ve kaçamak göz atışlarla sokaklarında gezinilen, bir türlü ulaşılamayan sevgililerin hicranını, yazlık sinemaların rutubetli toprak kokan akşamlarını, yalnızlığa açılan gurbet akşamlarını, hatta dalında davetkâr salınımlarla oynaşan göz alıcı Bor elmalarının rayihalı lezzetini eserlerinde doğal haliyle hissetme şansı yakalıyorsunuz.

Sanatçılar, yaşadığı toplumun kültürel gerçeklik ve renklerini bir sonraki kuşaklara aktarma misyonunu da taşır.

Sevgili kardeşim Atilla Yıldız, her biri ayrı değerdeki eserlerinde bu misyonu son derece başarıyla yerine getirmiş.

O zor koşullarda gönlünün derinliklerinden damlayan iki adet eserini de TRT repertuarına alarak Bor'umuzun gururu olmuş.

Verimli çalışmalarını bundan sonraki yaşamında da artan bir iştiaqla sürdürmesi dileğiyle sevgili kardeşim Atilla Yıldız'a çalışmalarında başarılar diliyorum.

NIĞDE VE GÜMÜŞLER RENKLİ BİR SİMASINI KAYBETTİ

Berrin ÖZYAMAN
Öğretmen

İlimizim yetiştirdiği değerli şahsiyetlerden mümtaz ve eşsiz insan, emekli vali yardımcısı Seyfettin ERCAN 03.06.2020 tarihinde, uzun zamandır mücadele ettiği amansız hastalığa yenik düşerek sessiz sedasız aramızdan ayrılmıştır. Onun aramızdan ayrılışı, başta ailesi ve yakın dostları olmak üzere tüm Niğdeliler ve ülkemiz için büyük bir kayıp olmuştur. Çünkü onun gibi mütevazı, yurtsever, dürüst ve aydın bir kişinin yetişmesi çok zor bir ihtimaldir. Sıra dışı bir devlet adamı olan Seyfettin ERCAN yaşadığı sürece ilkelerinden, ideallerinden hiçbir şekilde ödün vermemiş, onları gerçekleştirme yönündeki azmini ve başarısını tüm yaşamı boyunca devam ettirmiştir. Seyfettin ERCAN, Niğde - Gümüşler Kasabası'ndan, İstiklal Savaşı'nın adsız kahramanlarından ATATÜRK ve İnönü'nün sınıf ve silah arkadaşı, Cumhuriyetimizin kuruluşunda önemli görevler yapmış Hacı Yüzbaşı lakaplı, Ahmet Rifat ERCAN'ın Munise Hanım'la olan evliliğinden, ailenin üçüncü çocuğu olarak 06.05.1934 tarihinde, babasının yüzbaşı olarak görev yaptığı Nevşehir'in Avanos ilçesinde dünyaya gelmiştir.

Babasının kendisine "Seyfettin-i Seyrani Apdül Kadir Geylani" adlarını verdiğini ve bu isimlerin büyük zatlara ait özel adlar olduğunu yakınlarına sık sık anlatmıştır. Bu adlardan sadece nüfusta yazılı olan "Seyfettin" adı kullanılmıştır. Hayatı cephelerde, savaş meydanlarında esir kamplarında geçen memleket sevdalısı gazi bir babanın, savaş sonrasında ve emeklilik yıllarında dünyaya gelen oğlu küçük Seyfettin, ne yazık ki henüz ilkokulu bitirdiğinde 12 yaşındayken babasını kaybetmiştir. İlk, orta, lise eğitimini Niğde'de tamamladıktan sonra, annesiyle birlikte Ankara'ya taşınmışlar ve orada Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirerek babasının iyi bir eğitim yapması konusundaki isteğini yerine getirmiştir.

Yurdun birçok il ve ilçesinde kaymakam, vali yardımcısı ve vali vekilliği görevlerini başarıyla yaparak, dürüst, mütevazı, yardımsever kişiliğiyle gösterişten uzak sade ve onurlu bir yaşam sürmüştür.

1964 yılında yine ilimizin yetiştirdiği değerli ve önemli şahsiyetlerden gerçek Atatürkçü emekli öğretmen Süleyman Faik ÖZDAMAR ile Vahide Hanım'ın kızları Vakfımız Kurucu Üyesi ve önceki Başkanlarımızdan Dr. Nadi ÖZDAMAR'ın ablası öğretmen Tülay Hanım'la hayatını birleştirmiş ve bu evlilikten üç çocukları olmuştur.

Her zaman halkla iç içe ve halktan biri olarak kalmış, toplumun menfaatlerinin ve geleceğinin korunması için her türlü fedakârlığı seve seve yapmış; hatta bu uğurda gözünü kırpmadan hayatını tehlikeye attığı zamanlar çok olmuştur.

Adana'nın Tufanbeyli ilçesinde kaymakamlık görevini yaptığı sırada çıkan orman yangınında işçilerle birlikte canla başla, iki gün iki gece durmadan çalışarak; yangının söndürülmesini sağlamış; evine döndüğünde ise eşi Tülay Hanım, merak içinde kendisini beklerken sadece gözleri görünen Seyfettin Bey'i tanımakta zorluk çekmiştir.

Gün gelmiş Ağustos sıcağında kazma küreği kapıp ayakkabılarının arkasına basarak yol çalışması yapan işçilerin yardımına koşmuş; gün gelmiş görev yaptığı ilçelerdeki lise ve ortaokullarda öğretmeni olmayan öğrencilerin İngilizce, Fransızca, Türkçe ve Matematik derslerine girmiştir.

Sanata ve sanatçıya çok değer veren Seyfettin ERCAN, boş zamanlarında resim ve müzikle ilgilenirdi. Engin bir musiki kültürüne sahipti. Renkli kişiliğini, geniş mizah anlayışıyla birleştirerek yaptığı karikatürler ve karakalem çalışmaları dönemin bazı ünlü dergilerinde yayımlanmıştır.

38 yıl boyunca yurdun en ücra köşelerinde, doğudan batıya uzanan her karış toprağında kendine verilen tüm görevleri layıkıyla yerine getirerek, 1996 yılında son görev yeri olan Hatay'dan oğlunun rahatsızlığı nedeniyle emekliye ayrılmıştır. Sonrasında ise oğlunun vefatı ile memleketi Niğde'ye yerleşerek, inzivaya çekilmiştir. Niğde'de Eskigümüş Mahallesi'nde sorduğunuz her kişi, onun o zamanın en tanınmış

şahsiyet olduğunu söyleyecektir. Böylesi şöhret sevmez, saltanat sürmez, bu yüzden belirsiz gibi olurlar. Fakat hep tanınırlar. Zamanımızda, günümüzde böyle insanlar var mıdır? Elbette vardır. Ne var ki, görünmeyi, öğrenmeyi sevmediklerinden ortaya çıkmazlar. Çünkü onlar, emretmez makam ve mevki peşinde koşmazlar. Sade ve gönül zenginliği içinde

yaşarlar. Seyfettin ERCAN, bu duygularla dolu kişilik sahibi bir insandı. Gönül zenginliği içinde ve sıkıntılı anında da O, mevkisiz, mekânsın, menfaatsiz ve hiç hesapsız; ayrıca gönlü vatan ve millet sevgisiyle dolu, gerçek milliyetçiliğin doruğunda ve insanlıkla zirveye ulaşmış bir şahsiyetti. Toprağı bol, mekânı cennet olsun.

YENİ KİTAPLAR

Hazırlayan
Başkent-Niğde Vakfı
Yayın Kurulu

NIĞDE'NİN ADET VE MERASİMLERİ

SABAHAT VAROL İNSEL

200 yıllık geçmişe sahip folklorik yemek tariflerini yöresel uygulama biçimleriyle yaşatmak için bir araya topladı ve "Unutulmaz Niğde Lezzetleri" adı altında Ayhan Şahenk Vakfı sponsorluğunda kitap

olarak yayımlandı. Niğde toplumunun zengin halk kültürü ile yaşayış biçimini kayıt altına almak ve gelecek nesillere aktarmak için araştırmalar yapmaktadır. Bu konudaki çalışmaları "Niğde'nin Merasim ve Adetleri" adı altında okuyucu ile buluşuyor.

NIĞDE LEZZETLERİ

SABAHAT VAROL İNSEL

Gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla, uzun zaman araştırıp yaşayan, büyüklere sorarak kaydettiği yüz yıl öncesinin folklorik yemek tariflerini yöresel uygulama biçimleriyle yaşatmak istedi ve bir araya topladı. Niğde mutfağının

folklorik özelliklerini de ilave ederek; "UNUTULMAZ NIĞDE LEZZETLERİ" adıyla bu mirası geçmişten geleceğe taşımak görevini üstlendi. Uzun yıllardan beri, "Beyazıt Devlet Kütüphanesi Görme Engelliler bölümüne "gönüllü okuyucu" olarak konuşan kitaplar hazırlamaktadır.

NIĞDE AT KÜLTÜRÜ

ALPER GÖNCÜ

Bu şehirde atları öldüğünde ardından ağlayan adamlar, sahipleri öldüğünde ardından ağlayan atlar, binek taşları, çeşmeler, yalıklar, hanlar, hancılar, saraçlar, nalbantlar vardı. Fayton çingirakları, kırbaç şaklamalarına at kişnemele ine karışır, şehrin musiki-

kisini tamamlardı. Bu kitap; "Güzel Atlar Ülkesi" olarak bilinen coğrafya içinde bulunmasına rağmen, eskiye dair birçok değer ile atçılık ruhunu kaybetmiş olan Niğde'nin hikâyesi olup, yitip giden bir kültürün geçmiş zaman tanıklarının anlatımlarıyla kayıt altına alınmasıdır. Yaşamakta olduğumuz topraklarındaki varlığımızı borçlu olduğumuz atların hakkını, ne yapsak ödeyemeyiz. En azından zihinlerde onlara yer açıp, özümüzdeki atçılık ruhunu hayata geçirmenin yollarını arayalım.

ANILARIM

MUSTAFA ÖZDEMİR

Kemerhisar da, okul öncesi çocukluğunu, ilk ortaokul ve lise yıllarının ilginç anılarını anlattığı, yaşantısının en güzel ilk 18 yılının geçtiği köyünün değişik adet ve yaşama tarzını, hayatına yön veren acı ve tatlı olaylarını anı olarak kaleme alan ÖZDEMİR

kitabını, "önünde saygı ile eğildiğim, haklarını hiç bir zaman ödeyemeyeceğim" dediği, annesi, babası ve kardeşlerini anlatmış.

KARE BULMACA

Hazırlayan: Avni Celal KESEK
Vakıf Yönetim Kurulu Üyesi

Sağdan sola

- 1- Kayseri iline bağlı ilçelerden biri.
- 2- Kuvvetli, gürbüz, dinç, iriyarı. İnsan öldüren kimse, canı.
- 3- Radyum elementinin simgesi.
Asarak öldürme cezası. Ağır hapis mahkûmlarının boynuna geçirilen demir halka.
- 4- Ağabey, büyük kardeş. Tuzağa düşürülen, kendisinden yararlanılan kimse.
- 5- Poker oyununda, oyuna girmek için ortaya konması gereken en az miktar. Anadolu Ajansı.
- 6- Ormanda, kesilmesi gereken ağaçların, doğal denge göz önüne alınarak düzenlenmesi işi. Astarsız, tek kat elbise.
- 7- Fransa da bir bölge adı. Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı, arak. Antik Mısır inanışına göre insanın görünmeyen bedeni.
- 8- Donun iki paçası arasında kalan kısmı.
Bir şeyin özünü oluşturan ana öge, temel.
- 9- Nakış işlemek için gergef gibi kullanılan, kumaşı germe-ye yarayan, tahtadan çember. İki buçuk-üç yaşında, henüz doğurmamış dişi tay.
- 10- Bir konuda birinin inanmasını sağlama. Boşuna söylenmiş söz.

Yukarıdan aşağıya

- 1- Orta Anadolu'da yetiştirilen, kuyruğu iri ve yağlı bir tür koyun. Bir soru cümlesinin sonuna getirildiğinde şüphe veya endişe anlatan bir söz.
- 2- Yer üstünde veya yer altında cevher çıkarılan yer. Domuz yavrusu.
- 3- Suyun aktığı delik. Abla, büyük kız kardeş.
Kalay elementinin simgesi.
- 4- Çıplak. Uzun süre ekilmeyip sertleşen bakımsız toprak. Kapı, pencere kasası.
- 5- İlkbaharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli bir kır çiçeği.
- 6- İnsan Kaynakları kısa yazılışı. Türk alfabesinin on üçüncü harfinin adı, okunuşu. Kilometrenin imi.
- 7- Kayık ve motorun altındaki sivri parça, kılıç. . Hac mevsimi dışında Kâbe'yi ve Mekke'nin öbür kutsal yerlerini ziyaret etme.
- 8- Tutturgaç. Hayvanın tos vurma durumu alması.
- 9- Mısır'dan geçip Akdeniz'e dökülen nehir. Türkiye'nin Başkenti. Havan tokmağı.
- 10- Kayıkta içeriye dolan suyu akıtmaya yarayan delik. Eski dilde Bal.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Bulmacanın Cevabı
Son sayfa

Vakfımızdan Haberleri

Milli Savunma Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sn. Alparslan KAVAKLIOĞLU'nu ziyaret ettik Kendilerinin bize göstermiş oldukları ilgi alaka ve destekleriyle yanımızda olacaklarını belirtmeleri bizi memnun etmiştir.

Niğde Valisi Sn. Yılmaz ŞİMŞEK'i ziyaret ettik. Memleketimiz ve vakfımızın çalışmaları ile güzel bir sohbet gerçekleştirdik.

Niğde Vali Yardımcısı Sn. Cemil KILINÇI ziyaret ettik. Bize göstermiş oldukları ilgi ve desteklerine,

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörümüz Sn. Muhsin KAR'ı ziyaret Ettik. Rektörümüzün bize göstermiş olduğu yakın ilgi ve alakaları bizleri memnun ettik.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektör Yardımcısı Sn. Cahit Tağı ÇELİK 'i ziyaret ettik.

Niğde Emniyet Müdürümüz Sn. Ömer Faruk KARATAŞ'ı Ziyaret Ettik Memleketimize yeni atanan Niğde Emniyet Müdürümüz Sn. Ömer Faruk KARATAŞ beye hayırlı olsun ziyaretinde bulunarak müdürümüze yeni görevinde başarılar diledik.

Hemşehrimiz Niğde Emniyet Müdürlüğü Personel Şube Müdürü Emniyet Amiri Sn. Ergün BİLEN'i ziyaret ettik. Kendilerine görevinde başarılar diledik.

Niğde İl Jandarma Alay komutanımız Sn. Garip GÜMÜŞ'ü ziyaret ettik. Kendilerinin bize göstermiş oldukları yakın ilgi ve alaka bizi memnun etti.

Niğde Belediye Başkanı Sn. Emrah ÖZDEMİR, Bor Belediye Başkanı Sn. Serkan BARAN, Kemerhisar ve Yeşilgölcük Belediye Başkanlarımızla Biraya Geldik, Bahçeli Belediye Başkanı Sn. Zafer TOKGÖZ'ü ve Gümüşler Belediye Başkanı Sn. Recep CAYMAZ'ı makamlarında Başkent-Niğde Vakfı adına ziyaret ettik.

Niğde İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Sn. Ali NEBOL'u ziyaret ettik. Bize göstermiş oldukları yakın ilgi ve alaka bizleri memnun etti.

Niğde Kültür Turizm İl Müdürü Hemşehrimiz Sn. İsmail TECİMER'i ziyaret ettik. Memleketimizin tanıtımına yönelik görüşmelerde bulunduk.

Niğde Hamle Gazetesi ve Niğde TV'yi, Niğde Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sn. Alpaslan DÜZGÜN'ü, 51 Haber Gazetesini, Niğde Haber Gazetesini ziyaret ettik. Memleketimiz ile ilgili görüş alış verişinde bulunduk.

Bor Kaymakamımız Sn. Mehmet YAVUZ'u ziyaret ettik. Memleketimiz ve vakfımızın çalışmaları ile güzel bir sohbet gerçekleştirdik.

Borun Sesi Gazetesini ziyaret ettik Gazete'nin Sahibi Sn. Yasin DÜZGÜN, Niksed. Niğde kültür sanat ve eğitim Dernek Bşk. Sn. Necmi PIŞKIN ile gazeteciler Sn. Emin SELAMOĞLU ve Sn. Dahi GEDİK hemşehrilerimizle birlikte sohbetlerde bulunduk.

Hemşehrimiz Bor OSB Başkanı Sn. Yavuz KAVAKLIOĞLU'nu ziyaret ettik.

Hemşehrimiz Niğde Eski Sağlık İl Müdürümüz ve Bor Fizik Tedavi Rehabilitasyon Hastanesi Başhekim Yardımcısı Dr. Yılmaz YÜCEL'i ziyaret ettik.

Mutlu Kuyumculuğun Sahibi Tamer ERDEM'i ve Niğde Eski Sağlık İl Müdürü Dr. Abdullah BİRCAN'ı ziyaret ettik.

Niğde İl Genel Meclisi Üyesi Sn. Nusret TEKSİN'i ziyaret ettik.

Hemşehrimiz İşadamı Sn. Orhan TACIROĞLU'nu ziyaret ettik.

Niğde Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası Başkanı Sn. Hikmet BEKİL beyi ziyaret ettik.

Niğde Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Mustafa ALTUNBAŞ'ı ziyaret ettik.

Niğde Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Sn. Şevket KATIRCIOĞLU'nu ziyaret ettik.

Hayırsever, Vakıf Disiplin Kurulu Üyesi Sn. Hürrem KUBAL'ı ziyaret ettik.

KOSGEB Başkanımız Hemşehrimiz Sn. Cevahir UZKURT'u Makamında ziyaret ettik.

Sahil Güvenlik komutanı Hemşehrimiz Tuğamiral Sn. Ahmet KENDİR Paşamızı ziyaret ettik.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürümüz Sn. Mehrali ECER'i ziyaret ettik.

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) Başkan yardımcısı Sn. Beyhan SAYIN'ı ziyaret ettik.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdür Yardımcısı olarak atanan Hemşehrimiz Sayın Ercan TURAN'A hayırlı olsun ziyaretinde bulunduk.

Özel Ayşe Abla Okulları Kurucu Temsilcisi ve Genel Müdürü Sn. Hilal ERDİNÇ'i ziyaret ettik.

Sn. Fatih SÖNMEZ'i İşadamı Simtes Elektrik Malzemeleri A.Ş.nin sahibi Devlet eski bakanımız Sn. Birsel SÖNMEZ abimizin kardeşi Hemşehrimiz Sn. Fatih SÖNMEZ'i beyi ziyaret ettik.

Çankaya Belediyesi Başkan Yardımcısı Hemşehrimiz Sn. Gülsün BOR GÜNER' i ziyaret ettik.

Etimesgut MHP İlçe Başkanı Hemşehrimiz Sn. Hacı ÜNAL' i ziyaret ettik.

Etimesgut Belediye Başkanı Sn. Enver DEMİREL' i Makamında ziyaret ettik.

Etimesgut Belediye Başkan Yardımcımız Hemşehrimiz Sn. Alaattin SONAT' ı Makamında ziyaret ettik.

Niğde Dernekler Federasyonu Başkan Yardımcısı Hemşehrimiz Sn. Erdoğan ÜNSAL' ı İş Yerinde ziyaret ettik.

Tevfik Mobilyanın Sahibi Hemşehrimiz Sn. Mustafa DEMİRCİ'yi ziyaret ettik.

Ankara Mobilyacılar ve Lakeciler Odası Başkanı Hemşehrimiz Sn. Hüseyin TAKLACI' yı ziyaret ettik.

ZİYARET ETTİĞİMİZ KURUM VE KURULUŞLARDA BAŞKENT-NİĞDE VAKFI OLARAK BİZE GÖSTERMİŞ OLDUKLARI İLGI ALAKA VE MİSAFİRPERVERLİĞE TEŞEKKÜR EDERİZ.

Niğdeden Haberler

Hastaneye Alternatif Yol Niğde Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne ulaşımı kolaylaştırmak için Gazeteci İsmet Sayın Caddesine (Eski Fertek Yolu) Kayardı kavşağı yönünden paralel alternatif yol açılıyor.

Yerli Patates Tohumu "Onaran 2015" Satışa Sunuldu Niğde'de Patates Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne geliştirilen yerli patates "Onaran 2015" in üreticiye satışı başladı.

Eski Sanayi Sitesinde Kentsel Dönüşüm İstasyon Garı yakınındaki Eski Sanayi Sitesi "Kentsel Dönüşüm" projesi sanayi esnaflarına sunuldu. 225 adet bağımsız parselin bulunduğu sitede isteyen esnafa dükkân isteyene ise konut verilecek. Bu arada Yeni Sanayide 368 dükkân tamamlanmış durumda.

Niğde'den 12 Ülkeye Tarım Aletleri İhraç Ediliyor Ata sanayi sitesinde 12 bin metre karelik alanda 4 yıl önce kurulan firma ürettiği tarım aletlerinin başta Sırbistan, Hırvatistan ve Moldova olmak üzere 12 ülkeye satışını yapıyor.

Niğde'de "Kovboy Muhtar" ın Atını Öldürdüler Niğde'de İnönü Mahallesi Muhtarı Tuğba SOMKAYA'nın atını av tüfeğiyle vurarak öldürdüler. Çok üzülen muhtara ünlü pop müzik şarkıcısı Haluk LEVENT yardım elini uzattı ve muhtara yeni bir at aldı.

Niğde Bir Şehit Daha Verdi Siirt'in Pervari ilçesinde zırhlı aracın devrilmesi üzerine Bor ilçesi Seslikaya köyüne kayıtlı Jandarma Astsb. Çvş. Celal ÖZCAN şehit oldu.

Patatesli Lokum ve Cezerye Üretildi Niğde Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümüne patatesli lokum, cezerye üretimi gerçekleştirildi.

Niğde'ye Mısır'dan Patates İthal Etiler Patatesin Başkenti Niğde'ye Mısır'dan patates ithal edip, Niğde patatesi diyerek piyasaya sürdüler. Ne yazık ki kimse dur demedi, Niğde patatesleri depolarda çürümeye başladı.

Kraliçe Elizabeth'in Kirazları Niğde'den İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'e gönderilen Regina ve Ziraat 900 cinsi kirazlar Niğde'nin Ulukışla ilçesine bağlı Darboğaz Köyü'nden her yıl gönderiliyor.

Dünyaca Ünlü Aktör Aamir Khan Niğde'ye Geldi Ünlü aktör Aamir Khan yeni filmlerin çekimi için Demirkazık - Çamardı'ya yerleşti. Ekim ayında 300 kişi ekiple çekimlere başlayacak.

YDT Türkiye Birincisi Niğde'den Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nda YDT Türkiye birincisi Niğde Fen Lisesi öğrencisi Eren ŞEN oldu.

TÜBİTAK yürütücülüğünde, Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali (TEKNOFEST) 2020 kapsamında Gaziantep'te düzenlenen İHA (İnsansız hava aracı) Yarışmalarında hemşehrimiz, Makina mühendisi, İstanbul Hava Harp Üniversitesinde araştırma görevlisi, Alperen ALABAŞ birincilik ödülü almıştır. Kendisini ve değerli ailesini kutluyoruz.

Niğde Sevdalısı Hayırsever Sn. Hürrem Kubalı Niğde de bir mahalleye çeşme yaptırdı. Başkent-Niğde Vakfı Disiplin Kurulu Üyesi hayırsever fedakar insan Hürrem KUBALI Niğde'nin (Hamamlı) Kurdunus Mahallesine bir çeşme yaptırdı. Hamamlı Mahalle Muhtarı Mustafa YILMAZ'ın nezaretinde yapımı tamamlanan çeşme mahallenin hizmetine sunulmuştur.

SEVİM SOYLU (1918-12.03.2020)

Vakıf kurucu üyemiz iş adamı, Mehmet Fatih Sönmez'in Kayınvalidesi, Merhum Hulusi SOYLU'nun eşi Sevim SOYLU vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

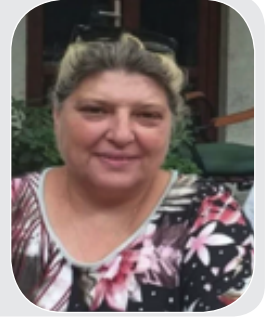
HASAN YAVUZ TUNCER (1957- 26.03.2020)

Niğde'miz eşrafı KAYMAKZADELER'den Merhum Ahmet Nafiz TUNCER ile Azmiye TUNCER'in oğulları Hasan Yavuz TUNCER geçirmiş olduğu kalp krizi sonrasında vefat etmiştir. Anıl ve Arda TUNCER'in babaları, Tülay Olcay TUNCER ve Merhum Osman Turgut TUNCER'in kardeşleri olan, merhuma Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

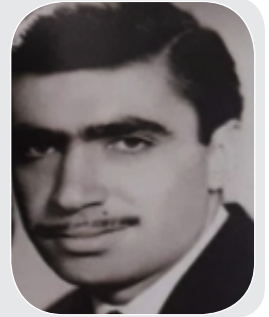
ÖZAY ÖZTÜRK TAŞTAN (08.07.2020)

Niğde çimento fabrikasından emekli Galip Öztürk ve Nursel Öztürk'ün kızları üyemiz Yavuz Öztürk kuzeni, Hüseyin Taştan'ın Eşi Özay Öztürk Taştan amansız hastalığından kurtulamayarak vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

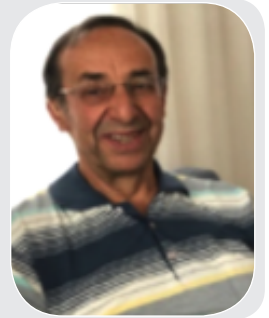
DOĞAN ÖZALP (12.03.1938-12. 07. 2020)

Yönetim Kurulu Üyemiz Sn. Fahrettin Özalp'ın Amcası Doğan Özalp vefat etmiştir. Bor da aile mezarlığına defin edilmiştir. Merhuma Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

SALİH BEKTAŞ (20.04.1943 - 15.08.2020)

Kurucu Üyemiz Hüseyin BEKTAŞ'ın Ağabeyi; Mücella (ÖZ) Bektaş'ın eşi, Işıl Bektaş'ın babası, Salih BEKTAŞ vefat etmiştir. Ankara iktisat mezunu olup Niğde ve Konya çimento fabrikalarında görev yapmıştır. Merhuma Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

MUKADDER ECEMİŞ (01.07.1934-19.8.2020)

Çamardı eşrafından Niğde'mizin sevilen esnaflarından, 1001 Çeşit Mağazası sahibi, kurucu üyemiz eski Bakan Muzaffer Ecemiş'in Ağabeyi, Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanımız Serdar Ecemiş'in kıymetli babası Mukadder Ecemiş hakkın rahmetine kavuşmuştur. Merhuma Allah'tan rahmet, başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

BURHAN EROL AKDOĞAN (1962- 06.09.2020)

Niğde Ticaret Odası, PÜİS gibi birçok kurumda yıllarca başkanlık ve meclis üyeliği görevlerini yürüten Gümüş Et restoran işletmecisi Gümüşler Kasabasından iş insanı Burhan Erol Akdoğan vefat etmiştir. Merhuma Allah'tan rahmet ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

ZEHRA (BAYHAN) ERSÜ (1916-17.09.2020)

Kurucu Meclis üyesi, NIĞDE Milletvekili Abidin Beyin küçük kızı Zehra (BAYHAN) ERSÜ Ankara'da vefat etmiştir. Zehra ERSÜ Vakıf üyelerimizden Umman Terken' in annesi olup Sivil Savunma İdaresi Kurucularından Emekli Binbaşı müteveffa Burhanettin ERSÜ ile evli ve 2 kız annesidir. Allah rahmet eylesin. Başta ailesi olmak üzere tüm eş dost ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

AYSEL BEYAZIT (20.02.1944-02.10.2020)

Emekli öğretmen Fevzi BEYAZIT'ın eşi, inşaat müh. Oktay BEYAZIT, Hülya ERDOĞAN, Leyla YILMAZ ve Şeyda BEYAZIT'ın anneleri Aysel BEYAZIT vefat etmiştir. Mehreme Derbent mezarlığında son yolculuğuna uğurlanmıştır. Yakınlarının ve sevenlerinin başı sağolsun.

Başkent - Niğde Vakfı, sevenlerince ebedi yolculuklarına uğurlananlara, mekanlarının cennet olması temennisiyle, Yüce Allah'tan sonsuz rahmetler; tüm yakınları ve sevenlerine de sabırlar ve baş sağlığı diler.

Bulmacanın Cevabı

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	K	O	C	A	S	İ	N	A	N	N
2	A	C	A	R		K	A	T	İ	L
3	R	A		İ	P		L	A	L	E
4	A	K	A		A	V		Ş		V
5	M		B	O	P		U		A	A
6	A	M	E	N	A	J	M	A	N	
7	N	A	S		T	E	R		K	A
8		Z		A	Y		E	S	A	S
9	K	A	S	N	A	K		Ü	R	E
10	İ	K	N	A		M	A	S	A	L